

TÜRKLERİN UĞRADIĞI SÜRGÜNLERİ VE SOYKIRIMLARI ANLATAN EDEBİ VE BİLİMSEL ESERLER

YRD. DOÇ. DR. SALİM DURUKOĞLU*

“Yığlama yurdum, eğerci bol künde yok bahar
Gelgüsi günlerinde baht yıldızı oynap kalar”¹

Özet

Baht yıldızının sönmeye başladığı 19. yüzyıl ve korku tüneline girdiği 20. yüzyıl, Türklerin topyekûn sürgünlere, katliama ve soykırıma uğradığı, acıların birbirine eklenerek devasa bir çığa, kulaklarımıza yapışıp kalan acı bir çığlığa dönüştüğü karanlık yılların toplamıdır. Büyük bir hızla geri çekildiğimiz Balkan coğrafyasından başlayıp, Anadolu, Ortadoğu, Orta Asya’ya doğru genleşen kadim Türk yurtlarında başlayan ve hala bitmeyen sürgün, katliam ve soykırımların bilançosu yüz milyonun üzerinde bir Türk nüfusa karşılık gelmektedir. Yeryüzünde dört tane soykırım varsa istisnasız bunun üç buçuğuna Türkler maruz kalmıştır.

Dünyanın Holokost diye bildiği Yahudi soykırımında üç-beş milyonluk, yine dünyanın Holodomor diye bildiği Ukrayna kıyımında en fazla yedi milyonluk bir

* İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi.

Baht yıldızının sönmeye başladığı 19. yüzyıl ve korku tüneline girdiği 20. yüzyıl, Türklerin topyekûn sürgünlere, katliama ve soykırıma uğradığı, acıların birbirine eklenerek devasa bir çığa, kulaklarımıza yapışıp kalan acı bir çığlığa dönüştüğü karanlık yılların toplamıdır. Büyük bir hızla geri çekildiğimiz Balkan coğrafyasından başlayıp, Anadolu, Ortadoğu, Orta Asya'ya doğru genişleyen kadim Türk yurtlarında başlayan ve hala bitmeyen sürgün, katliam ve soykırımların bilançosu yüz milyonun üzerinde bir Türk nüfusa karşılık gelmektedir.

nüfus kaybının dillendirildiği hatırlanırsa, Türklerin henüz, nedense dünyaya ilan edemediği; maşeri vicdanında, kolektif belleğinde ve bilinçaltında sakladığı sonsuz ve soysuz gerçeklerin ifadesi rakamlar, karşımıza insanlık tarihinin en büyük ve en korkunç soykırımını çıkarır.

Normal koşullarda her yüz yılda on kat artan nüfus hızı dikkate alındığında, yüz milyonluk bir nüfus kaybının, yüz yıl ölçeğindeki karşılığı bir milyarlık bir nüfus kaybıdır. Son yüzyılın tekinsiz ortamında, maksatlı, aleni, planlı soykırımlara uğratılan Türkler, diğer yandan, diplomatik manevralarla ve sözde suret-i Hakk'tan, bizden ve içimizden gözükenlerce mağdur değil gaddar, soykırıma uğrayan değil soykırım yapan bir millet gibi sunulmaya da çalışılmaktadır. Bizim hamuru yutturamadığımız dünya konjonktürü bize demiri yutturmaya çalışmaktadır.

Karl Marks, gerçek Fransız tarihini öğrenmek isteyenlere, Fransız tarihçileri değil Sthendal ve Balzac gibi yazarları ve romanlarını okumalarını tavsiye eder.² Hayatın kılcal damarlarına inen, her anına, anısına, ayrıntısına açık ve tarihi belgelerin olmadığı dönemler için birinci dereceden, tarihi belgelerin olduğu dönemler için ikinci dereceden belge kaynağı olan edebiyat, hatırat gibi türler ile olayları özetlese ve genellese bile üzerinden atlamayan tarih gibi bilim ve sanat alanları, genelde insanlığın özelde insanımızın ortak hafızasını kayıt altına alırlar. İsa Yusuf Alptekin, Ömer Seyfettin, *Gaspıralı İsmail*, *Cengiz Dağcı*, *Cengiz Aytmatov*, *Şükruallah Yusufoglu*, *Alper Aksoy*, *Abdullah Yaman*, *Gunter Levy*, *Pierre Loti*, *Aleksander Soljenitsin* gibi isimlerle başlayıp uzayan silsilede hem yazar hem mağdur ve / veya canlı tanık olarak yaşadıklarını ya da araştırmacı olarak bulgularını yazıya döken insanların eserleri, Türklerin uğradığı soykırımların çetelesi mahiyetindedir.

Bu yazı, yukarıda genel bilgi olarak saydığımız isimlerin eserlerinden ve bu alandaki kaynaklardan yapılmış bir seçkiden süzülen bilgiler ve rakamlar ışığında kaleme alınmıştır. Türk ve dünya kamuoyunun üç maymunu oynadığı bu soykırımların bilinmesi; tekrarlarının yaşanmasının önüne geçebilmenin biricik güvencesi iken, Türklerin soykırım yaptığı iftiralarına verilebilecek en önemli, anlamlı, edebi ve bilimsel yanıtıdır.

Bugünün Türkiye’inde ve Türk Dünyası’nda, tarih ve kültür kaynaklarımıza inmeyen, yalnızca televizyon ve en fazla basın yayın kültürüyle yetinen, bunların arasında anlı şanlı akademik unvanlar da taşıyan nicelerinin olduğu ezici çoğunluk; “Birine kırk kez delisin dersin deli olur.” mucibince, ekran efendide boy gösteren art niyetli ve peşin hükümlü insanların, sen soykırım yaptın sözlerine ve tezlerine inanmakta, bu inancını, yapmışız işte, itiraf etsek ne olur söylemlerine çevirip, temsil ettikleri önemli makam ve mevkilerde sürekli dillendirmektedirler. Bu insanlar, suret-i haktan görünenlerden değilse, kandırılmış ve yalan da olsa gizli, sürekli, kalıcı telkinlerle beyinleri yıkanmış, bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olan, Necip Fazıl’ın deyimiyle “fikrin hem fahişesi, hem zamparası” olmuş insanlardır. Gerçek, samimi Türk kamuoyu uykudadır, onları bu asırlık uykularından, yalan beşiklerinde sallanarak uyutuldukları kan ve ölüm uykusundan uyandırmak lazımdır.

Bu yazının amacı tarihi, ezeli ve ebedi Türk düşmanlığının ve Türk düşmanlarının çetelesini tutmak değildir. Esasen insanlık; dostluk ekmek, dostluk biçmek işidir. “İnsan ölür, insanlık ölmez.” veya “İyiliğe iyilik her kişinin işi, kötülüğe iyilik er kişinin işi.” diyen; Polonya’nın atasözleri arasına giren “Vistül’de Türk atları sulandıkça Lehli rahattır.” sözüne ve yine Bizans Hristiyanlarının kurtuluş duası hâline gelen “Kardinal külahı görmek yerine, Türk sarığı görmeyi tercih ederiz.”³ sözüne ruh üfleyen, sevgi, iyilik ve hoşgörü üzerine bina edilen Türk adaleti ve merhameti, inkar edilse de bilinen cihanşümül bir realitedir.

İsa Yusuf Alptekin,
Ömer Seyfettin,
Gaspıralı İsmail,
Cengiz Dağcı,
Cengiz Aytmatov,
Şükrullah
Yusufoğlu, Alper
Aksoy, Abdullah
Yaman, Gunter
Levy, Pierre
Loti, Aleksander
Soljenitsin gibi
isimlerle başlayıp
uzayan silsilede
hem yazar hem
mağdur ve / veya
canlı tanık olarak
yaşadıklarını ya
da araştırmacı
olarak bulgularını
yazıya döken
insanların eserleri,
Türklerin uğradığı
soykırımların
çetelesi
mahiyetindedir.

Esasen insanlık; dostluk ekmek, dostluk biçmek işidir. “İnsan ölür, insanlık ölmez.” veya “İyiliğe iyilik her kişinin işi, kötülüğe iyilik er kişinin işi.” diyen; Polonya’nın atasözleri arasına giren “Vistül’de Türk atları sulandıkça Lehli rahattır.” sözüne ve yine Bizans Hristiyanlarının kurtuluş duası haline gelen “Kardinal külâhı görmek yerine, Türk sarığı görmeyi tercih ederiz.” sözüne ruh üfleyen, sevgi, iyilik ve hoşgörü üzerine bina edilen Türk adaleti ve merhameti, inkar edilse de bilinen cihanşümül bir realitedir.

“Yarın Hakk’ın divanına varınca / Süleyman’dan hakkın alır karınca.” sözü ile yaşayan ve yaşatan, gücünün doruğunda bir padişahın bile karıncayı incitmekten çekindiği ve sakındığı (imtina ve ictinab ettiği) bir kültürün; “Adımız Miskindir bizim / Düşmanımız kindir bizim / Biz kimseye kin tutmayız / Kamu alem birdir bize” diyerek herkese bir gözle, sevgi ve insanlığın gözüyle bakan bir milletin, yapmak ve yapılmasına razı olmak bağlamında, kindarlık, düşmanlık, haksızlık, kıyıcılık üzerinden hayata ve tarihe tutunabilmesi, yaşayabilmesi mümkün değildir.

Bu yazının nihai amacı dünyaya insanlık, dostluk, adalet ve merhamet gibi değerlerle tutunan, son iki yüz yıl boyunca bütün insanlık dışı muamelelere, düşmanlığa, katliama, sürgüne, soykırıma uğrayan ve bunların üzerine bir de soykırım yapmakla suçlanan bir milletin ölümlerini ve dirilerini bu çirkin iftiralardan aklamak, ruhlarını bu azap ve huzursuzluktan kurtarmak, tarihi gerçeklerin kişisel ve siyasal çıkarlar için çarpıtılmasına engel olmak, “Kalmasın Allah’ım âlemde hiçbir hakikat nihân” diyen Muallim Naci’nin söylemi doğrultusunda, gerçeklerin açığa çıkmasını sağlamak, ezcümle canımızın çekirdeğine saplanmış kıymığı çekip çıkarmaktır.

1. Edebi Eserlerde Türk Soykırımı

1.1. Ömer Seyfettin’in Eserlerinde

Türk Soykırımı

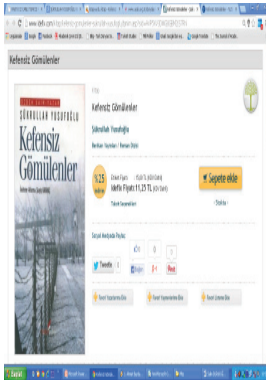
Başlattığı ve başarılı örneklerle temsil ettiği Milli Edebiyat hareketiyle, 20. yy. Türk edebiyatının, Türk hikâyeciliğinin, Türk aydınlanmasının

(rönesans) ve Türk milliyetçiliğinin merkezinde yer alan isimlerden olan, dinlerin Allah yarattığı için kutsal olduğuna atıfla ve aynı gerekçeyle, milletleri de Allah yarattığı için milletlerin de kutsal olduğu / olması gerektiği erdemine ulaşan Ömer Seyfettin; Balkan topraklarında geçen askerlik ve yaklaşık bir yıl süren esirlik hayatından, çoğu gerçek gözlemlerinden; “*Nakarat, Beyaz Lale, Mehdi, Hürriyet Bayrakları, Primo Türk Çocuğu 1-2, İrtica Haberi, Bomba, Tuhaf Bir Zulüm*” adlarıyla bilinen birçok hikâye çıkarmıştır.

Tarihle edebiyatın ikiz kardeşler kadar benzeştiği, tarihin metinselleştiği, edebi metinlerin tarihselleştiği uzun birikimin ışığında bu hikâyeler; Balkanlardaki topraklarımızı niçin, nasıl kaybettiğimizin, bu sürecin nasıl korkunç yıllara, yıkımlara ve soykırımlara dönüştüğünün ipuçları ve ayrıntıları ile doludur. Keza bu hikâyeler, Balkanlardan tüm dünya coğrafyasına doğru genişleyen bir yelpazede, emperyalist ülkelerin sadece Balkan Türklerine değil, dünya Türklüğüne ve hatta Araplara, Çinlilere, Hintlilere, Afrikalılara kadar her kese soykırım uygulamak gibi kötü bir şöhrete ve karneye sahip olduklarını gözler önüne seren örnekler de ihtiva etmektedir.⁴

1.2. Şükrullah Yusufoğlu'nun Eserlerinde

Türk Soykırımı

Eli kanlı Stalin döneminde halk düşmanı karalaması ve yaftası ile çalışma kampında sürgüne gönderilen Özbek yazarlarından biri olan Şükrullah Yusufoğlu; “*Kefensiz Gömülenler*” adlı anı-romanında; KGB sorgu ve işkencelerinde, Sovyetsürgün kampları ve hapishanelerinde yaşadığı tüyler ürpertici acıları yazıya ve kağıtlara ve elbette tekrar yaşanmaması için, uyarı mahiyetinde milletine emanet etmiştir.

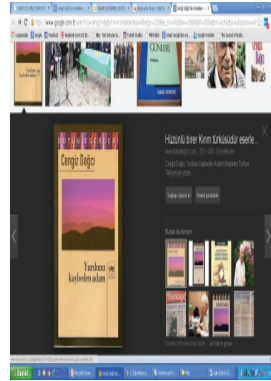
Stalin döneminde dili, kültürü dinç tutarak milletlerin devamını sağlayan milliyetçi yazar ve aydınlarla

“Adımız
Miskindir bizim
/ Düşmanımız
kindir bizim /
Biz kimseye kin
tutmayız / Kamu
alem birdir bize”
diyerek herkese
bir gözle, sevgi
ve insanlığın
gözünü bakan bir
milletin, yapmak
ve yapılmasına
razı olmak
bağlamında,
kindarlık,
düşmanlık,
haksızlık, kıyıcılık
üzerinden
hayata ve tarihe
tutunabilmesi,
yaşayabilmesi
mümkün değildir.

Bu yazının nihai amacı dünyaya insanlık, dostluk, adalet ve merhamet gibi değerlerle tutunan, son iki yüz yıl boyunca bütün insanlık dışı muamelelere, düşmanlığa, katliama, sürgüne, soykırıma uğrayan ve bunların üzerine bir de soykırım yapmakla suçlanan bir milletin ölümlerini ve dirilerini bu çirkin iftiralardan aklamak, ruhlarını bu azap ve huzursuzluktan kurtarmak, tarihi gerçeklerin kişisel ve siyasal çıkarlar için çarpıtılmasına engel olmak, “Kalmasın Allah’ım âlemde hiçbir hakikat nihân” diyen Muallim Naci’nin söylemi doğrultusunda, gerçeklerin açığa çıkmasını sağlamak, ezcümle canımızın çekirdeğine saplanmış kıymığı çekip çıkarmaktır.

karşı başlatılan “imha kampanyası”nın bir parçası olarak; 1951 yılında; Sovyet rejiminden memnun olmamak, Panislamizm ve Pantürkizm davası gütmek gibi tamamen keyfi ve asılsız suçlamalarla tutuklanan; 25 yıl hapis, 5 yıl sürgün ve 5 yıl da yazma özgürlüğünden men cezasına çarptırılan yazar; 1917 Komünist Devrimi sonrasında tüm Türkistan’ı işgal eden Bolşevik Ruslar ve onların tetikçiliğini yapan diğer bazı Sovyet yöneticilerinin Türkistan Türklerine uyguladıkları zulümlerin nice kurbanlarından biridir. Edebiyat bireysel olanın toplumsal olandan haber verdiği, bireyselin toplumsallaştığı bir sanat ürünüdür. Bir kişinin başına gelenin binlerce kişinin de başına geldiğini anlatan bu kitap, Türk düşmanlığı ve soykırımının utanç belgelerinden biridir.⁵

1.3. Cengiz Dağcı’nın Eserlerinde Türk Soykırımı

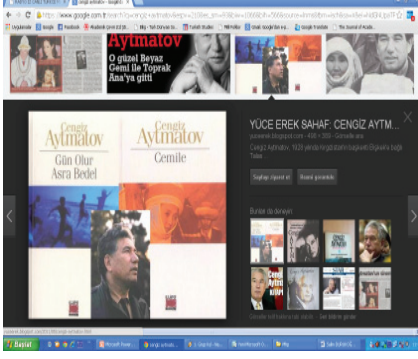

“Yurdunu kaybeden adam için hürriyetin bile bir manası kalmadığını şimdi anlıyorum. İçinde doğduğum, gülüp oynadığım yerlerde benim dilim konuşulmuyor artık.” diyen, makûs talihine yenik düşen, Kırım Akmescit doğumlu; “Korkunç Yıllar, Yurdunu Kaybeden Adam,

Badem Dalına Asılı Bebekler, Dönüş, Onlar da İnsandı, O Topraklar Bizimdi, Yansılar” gibi anı romanları ve anılarında, Türk soylu insanların yaşadığı; katliam, sürgün, gözaltı, tutuklama, işkence ve toplamda hem kültürel hem insani soykırımı anlatan Cengiz Dağcı, yakın dönem Türk tarihini tek başına sembolize eden bir soykırım anıtı gibidir.⁶

1.4. Cengiz Aytmatov'un Eserlerinde Türk

Soykırımı

Eserleri, 200'ün üzerinde dünya diline çevrilen, dünyanın en çok okunan yazarı unvanını taşıyan, bozkırdaki bilge olarak da tanınan Cengiz Aytmatov; *"Toprak Ana, Gün Olur Asra Bedel, Beyaz Gemi"* gibi romanlarında doğrudan ya da dolaylı olarak Türk soykırımının yarattığı ve yaşattığı sarsıntıları işler. Yazar yaklaşık 1 yaşındayken babası Töreku Aytmatov, Ruslar tarafından diğer binlerce Türk gibi sebep gösterilmeden tutuklanmış, eski bir fabrikanın bodrumunda kurşuna dizilmiş, aileye de sürgüne gönderildi diye söylenmiştir.

Elli üç sene sonra pişman bir Rus askerinin itiraf mektubu ile babasının kemiklerini bulabilen ve cenaze töreni düzenleyen Aytmatov, mezarın başında *"Baba, sen nerelerdeydin, yıllarca ben seni aradım."* diyerek saatlerce gözyaşı dökmüştür.⁷ Bu tekil örnek, öksüz ve yetim insanların yurduna dönen Türkistan coğrafyasında, milyonlara teşmil edilebilecek derecede ve değerinde, Aytmatov'un eserlerini anlamak için de kilit önemde, âlemşümül bir örnektir.

Eserleri, 200'ün üzerinde dünya diline çevrilen, dünyanın en çok okunan yazarı unvanını taşıyan, bozkırdaki bilge olarak da tanınan Cengiz Aytmatov; *"Toprak Ana, Gün Olur Asra Bedel, Beyaz Gemi"* gibi romanlarında doğrudan ya da dolaylı olarak Türk soykırımının yarattığı ve yaşattığı sarsıntıları işler. Yazar yaklaşık 1 yaşındayken babası Töreku Aytmatov, Ruslar tarafından diğer binlerce Türk gibi sebep gösterilmeden tutuklanmış, eski bir fabrikanın bodrumunda kurşuna dizilmiş, aileye de sürgüne gönderildi diye söylenmiştir.

Elli üç sene sonra pişman bir Rus askerinin itiraf mektubu ile babasının kemiklerini bulabilen ve cenaze töreni düzenleyen Aytmatov, mezarın başında “Baba, sen nerelerdeydin, yıllarca ben seni aradım.” diyerek saatlerce gözyaşı dökmüştür. Bu tekil örnek, öksüz ve yetim insanların yurduna dönen Türkistan coğrafyasında, milyonlara teşmil edilebilecek derecede ve değerinde, Aytmatov’un eserlerini anlamak için de kilit önemde, âlemşümül bir örnektir.

1.5. Yavuz Bahadıroğlu’nun Eserlerinde Türk Soykırımı

Her yaştan insanın severek okuyacağı tarihi romanların yazarı, tarihi sevdiren adam haklı sıfatının sahibi Yavuz Bahadıroğlu’nun “Kırım Kan Ağlıyor” adlı tarihi romanı, Türklerin maruz kaldığı sürgün ve soykırımların bir perdesini, deyim yerindeyse demir perdesini aralayan edebi eserlerimizden biridir. Cenneti öbür dünyada değil bu dünyada yaratacaklarını vaat eden komünistler, tam tersini yapmışlardır: “Bolşeviklerin gördüğü ‘komünizm cenneti’ hayali de böyle değil miydi? Cennet deniyordu. Oysa cehennemün dünyadaki bir kopyasından başka şey değildi yaşadıkları.” (s.190) Roman eğer tek cümle ile ifade edilmek istenirse, cehennemi bu dünyada yaşayan insanların hayatlarını anlatır.

Romanda anlatılanları daha geniş olarak açıklarsak; İkinci Dünya Savaşı’nın vahşetiyle birlikte iki dehşeti bir arada yaşayan, hem faşizmin hem de komünizmin korkunç yüzünü gören Kırım Türkleri, önce Sovyet Kızıl Ordu’sunun işgaline ardından Hitler Almanya’sının işgaline uğrar. İki açmaz arasında kalır, ezilir, apar topar trenlere doldurularak bilinmeze sürülürler.

Roman karakterlerinden Doktor Hasan Halit, ailesi ile birlikte, hayvan ve yük taşımada kullanılan vagonlara balık istifi doldurulup sürgüne yollanırken, Hoca Salih hücrelerde ne

ile suçlandığını bilmeden, bir gün serbest kalmayı düşler. Zulme son vermek için silahlı direnişi seçen Ahmet Cahit gibileri ise, vatan ve bağımsızlık için çarpan yüreklerine saplanan mermilerle şehit düşer. Şehadet şerbetini içenlerin tek tesellisi, sürgün yolunda, açlıktan, hastalıktan, pislikten ölüp yol kenarlarına atılanların yahut Sibiryaya ya da Gulag Takım Adaları’nda ölüp, yad ellerde cenazeleri kalanların aksine vatan toprağına düşüp ölmektir.

Romana takdim yazan yayınevının şu cümleleri de eseri var eden tarihi, siyasi ve sosyal şartları özetler mahiyettedir: “Sovyetler Birliği’nde kan ağlayan altmış

milyon Müslüman Türk'ün gerçek dramını ana hatlarıyla KIRIM KAN AĞLIYOR ismini verdiğimiz eserde sunmaya çalıştık. Dehşet veren sahneler, Demirperde gerisinden hür dünyaya her nasılsa sızmış haberlere dayanmaktadır. Zaten Solijenitsin gibi, Sakharov gibi dünyaca meşhur bir Sovyet sanatçısı ve bir ilim adamının vaki açıklamaları, Sovyetler Birliğindeki yaşanmaz hayat şartlarını; hele esir milletler üzerinde gittikçe ağırlaştırılan baskı ve terörü tereddüde yer bırakmayacak şekilde açıklığa kavuşturmuştur.” (s.8) Türk sürgün ve soykırımlarından bahseden eserler, bir yapbozun (puzzle) parçaları gibidir. Birbirlerini tanımlar, tamamlar ve olgunlaştırırlar.⁸

İkinci Dünya savaşı öncesi Lenin ve Stalin'in çeşitli baskılarına, kötü yönetimine dayanmaya çalışan Kırım Türklerinin makûs talihi, savaş sonrası, öncesinden daha korkunç yıllara ve acılara gebedir. Kırım Türklerine reva görülen sürgün ve soykırımın olaylarını ana hatları ile de olsa hatırlamak hem romanın tam olarak anlaşılmasına hem de Kırım Türklerinin acılarının farkına varılmasına katkı sağlayacaktır: “Bir millet düşünün ki, dönemin Rus idaresi altında zaten inim inim inlemekte iken, bir anda kendilerini 2. Dünya savaşının içinde bulmuşlar, kendilerine her türlü zulmü reva gören Rus devleti adına binlerce insanını cepheye göndermişlerdir.

Kırımli erkeklerin büyük bir kısmı, Rus ordusu adına Almanlarla savaşırken; bir kısmı da, Türkiye'nin desteği ve teşvikiyle kendi bağımsızlıklarını kazanmak için Almanlarla işbirliğine girmiştir. Bu dönemde, Kırım kısa bir süre Alman işgalinde kalmış; Hitler, dolayısıyla Almanya 2. Dünya Savaşı'ndan mağlup ayrılıp köylü köyüne, kentli kentine dönünce, asil Kırım halkının esareti başlamıştır. SSCB Devlet Başkanı Stalin imzalı 11 Mayıs 1944 tarihli Devlet Güvenlik Komitesi kararnamesi ile Kırım halkının hiçbir ferdi kalmamak şartıyla komple sürgün edilmesine karar verilmiş ve bu karar 18 Mayıs 1944 gecesi, sabaha karşı uygulamaya başlanılmıştır. Eli silah tutan tüm erkekleri gerek Rus, gerekse Alman ordusunda bulunan mazlum Kırım halkının, yaşlı, çocuk ve kadınlarına iki saat süre verilmiş, karşı gelenler itilmiş, kakılmış dövülmüş, sövülmüşlerdir. İtiraza devam edenler, hunharca

Koskoca Kırım ülkesi, gece gündüz, tren ve siren sesleriyle dolmuş taşmış, daha önce hayvan taşımakta kullanılan vagonlara, insanlar istiflenerek bilinmezliklere doğru yollara düşürülmüşlerdir. Günlerce süren yollarda, açlık, soğuk, pislik ve hastalıktan binlercesi kırım kırım kırılmışlar, sağ kalanlar ise bilinmezlikler içinde, yıllarca memleket hasreti ile yaşamışlar ve hâlen de yaşamaktadırlar.

Bunca acı olayı yaşayan Kırım Tatar Türkleri, yıllarca vatanlarından uzak, evlerine köylerine dönecekleri günü beklemişler; birçoğu gittiği yerde hayata veda etmişlerdir. Kendilerinden sonra gelen nesillere hep Kırım hikâyelerini anlatmışlar, doğdukları öz vatanlarını en ince ayrıntılarına kadar hafızalarına nakşetmişlerdir. Öyle ki, bir gün mutlaka döneceklerini umut etmişler, bu kutlu vuslatı bekleyerek ömürlerini bilmedikleri yeni vatanlarında tamamlamışlardır.”

katledilmiş; yaşlı, kadın, çoluk çocuk denilmeden her türlü şiddete başvurulmuştur.

Koskoca Kırım ülkesi, gece gündüz, tren ve siren sesleriyle dolmuş taşmış, daha önce hayvan taşımakta kullanılan vagonlara, insanlar istiflenerek bilinmezliklere doğru yollara düşürülmüşlerdir. Günlerce süren yollarda, açlık, soğuk, pislik ve hastalıktan binlercesi kırım kırım kırılmışlar, sağ kalanlar ise bilinmezlikler içinde, yıllarca memleket hasreti ile yaşamışlar ve hâlen de yaşamaktadırlar.

Geride, tek bir canlı insan bırakılmadan, evlerinden, köylerinden, kasabalarından, şehirlerinden sökülüp soğuk tren vagonlarında bilinmezliklere doğru yol alırlarken, arkalarında bıraktıkları evlerinde, bağlarında, bahçelerinde baykuşlar ötmeye başlamıştı bile... Öyle ki, bir çoğu kırsal kesimde yaşayan Kırımlı Müslüman Türklerin evlerinde, ahırlarında, kümeslerinde bulunan hayvanlar günlerce aç, susuz sahiplerini beklemiş, gelen giden olmayınca acı içinde açlık ve susuzluktan ölmüşlerdir.

Köyleri, kasabaları boşaltılan Kırımlı Türklerin yerine, öncelikle Sibiryaya tarafından ve Rusya'nın diğer bölgelerinden getirilen Ruslar yerleştirilmiş; toprakları başta olmak üzere her türlü malvarlıkları başkalarına peşkeş çekilmişti. Yüzyıllardır Türk yurdu olan Kırım, çok kısa bir zaman diliminde Ruslaştırılmış; binlerce köy, kasaba ve şehir isimleri, bir gecede değiştirilmişti. Bölge hem demografik olarak değiştirilmiş hem de tarihi ve kültürel mirasa ait ne varsa yağmalanmış ve yok edilmiştir. Yüzlerce camii ortadan kaldırılmış, asırlık kütüphanelerin içleri boşaltılarak talan edilmiştir.

Tüm bu olumsuz kahredici ve her birisi utanç vesikası olaylara bir başka olay daha ekleyebiliriz. Unutulan köy Arabat... Evet, bu sürgün olaylarından sonra bölgede tek bir Türk nüfusu kalmadığına inanıldığı bir dönemde, 1944 yılının temmuz ayı ortalarında, Azak Denizi kıyılarında küçük bir Kırım köyünün boşaltılmadığı,

daha doğrusu unutulduğu fark edilir. Zalim Sovyet askerleri derhal köye hareket ederek, balıkçılık ve tuz işleriyle hayatını devam ettiren bu kendi halindeki küçük Türk köyüne ulaşırlar. Rus ordusu tarafından gönderilen işe yaramaz bir hurda gemiye itilip kakılarak, çoluk-çocuk, yaşlı-genç demeden bindirilen bu unutulmuş Kırım köyü halkı, maalesef diğer soydaşları kadar şanslı (!) değillerdir. Zira bahsi geçen gemi, hareket ettikten kısa bir süre sonra bilinçli olarak batırılmış, içindeki yolcularıyla birlikte Karadeniz'in soğuk sularına gömülmüşlerdir.

Bunca acı olayı yaşayan Kırım Tatar Türkleri, yıllarca vatanlarından uzak, evlerine köylerine dönecekleri günü beklemişler; birçoğu gittiği yerde hayata veda etmişlerdir. Kendilerinden sonra gelen nesillere hep Kırım hikâyelerini anlatmışlar, doğdukları öz vatanlarını en ince ayrıntılarına kadar hafızalarına nakşetmişlerdir. Öyle ki, bir gün mutlaka döneceklerini umut etmişler, bu kutlu vuslatı bekleyerek ömürlerini bilmedikleri yeni vatanlarında tamamlamışlardır.”⁹

1.6. “93 Moskof Harbi ve Başımıza Gelenler” Adlı Eserde Türk Soykırımını

Bu kitap, Mehmet Arif Bey’in, tarihe 93 Harbi diye de geçen, 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı’nda Doğu Anadolu cephelerinde yaşananları, anı / hatırat türüne dahil edebileceğimiz bir tutumla anlattığı, günümüzden yüz küsur yıl önce, 1884’lü yıllarda, Mısır’da, Bulak matbaasında basılan, “Başımıza Gelenler” adlı iki ciltlik eserinin, Nihad Yazar tarafından sadeleştirme ve tek ciltte toplanma yoluyla yeniden basılması şeklinde yayınlanmış bir kitaptır. Kitaba ön söz yazan rahmetli Alparslan Türkeş’in sözleri kitabın içeriğinin iyi bir özetidir de aynı zamanda:

“Yazar, Türk milletinin bir çocuğu olarak Milletimizin felaketine sebep teşkil etmiş olan kusurları ve hataları çok iyi bir şekilde inceleyerek ortaya koymuştur. Daha 100 yıl önce Kürtçülük meselesinin içyüzüne parmak basmıştır. Ve bizi bugün kökü dışarıda olan kıskırtmalar hakkında aydınlatmıştır. Ayrıca Ermeni meselesini ve Devlet idaresindeki aksaklıkları, kalkınmış ülkelerle aramızdaki farkları, olayları değerlendirerek gözler önüne sermiştir. Bugün Türk gençliğinin bu eserden elde edeceği çok yararlar vardır. İçersinde 100 yıl önceye ait başka birçok meselelerden de söz edilmekte ise de, bugün memleket durumuna uygulanması mümkün, kıymetli fikirleri de kapsamaktadır.” (s.4)

Kitap, pür dikkat okunduktan sonra, zihnimize yapışıp kalan en üzücü gerçeklerden biri de Osmanlı’nın iyi asker ve subay yetiştirme işinde başarısız olduğudur: “... hikmet, uzak görüş, şahsi irade ve hareket sahibi kumandan ve subaylarımızın yetiştiğini görmeden ölmek!.. Ah, işte benim için zor olan bu...”

muradım kursağımda kalır, gözlerim açık gider!.." (s.141) Kendi canını korumayı başarı, savaşmadan sürekli geri çekilmeyi taktik sayan subayların ruh hali kitapta şöyle özetlenir: "Yiğitliğin şartı ondur. Dokuzu kaçmak, birisi de hiç görünmemektir, sözü, güyaki dillerde pelesenk olmuştur." (s.146)

Savaşmakla, düşmanın ilerleyişini durdurmakla görevli subay ve askerlerin neredeyse hiç savaşmadan, cephelelerden, mevzilerden, ilçe ve şehirlerden çekilmesi, Balkanlardan Kafkaslara kadar, o denli sık rastlanan bir durum olmuştur ki boylarından büyük işlere kalkıştığı korkusu ile neredeyse mefluç olmuş düşman bile, kolayca kazandığı zaferleri, toprakları açıklamakta zorlanmış, şaşkınlıklarını uzun zaman üzerlerinden atamamışlardır. Bugün "tükenmişlik sendromu" diye açıkladığımız bireysel geri çekilme hali, uzun süre, durmaksızın savaşan Türk ordularının da başına gelmiş olmalıdır. Türk ordusunun her bir neferi, artık birer "Yorgun Savaşçı", birer tükenmiş savaşçıdır.

Kitabın birinci cildinde Osmanlı Rus savaşının nasıl başladığı, Doğubeyazıt, Kars, Ardahan, Oltu, Eleşkirt, Erzurum gibi bölgelerde cereyan eden savaşların seyri ve akıbeti, yengiler ve yenilgiler, Moskof'un vatandaşlarımıza uyguladığı katliam ve zulümler vb. anlatılır: "... oradaki düşman kuvvetleri kumandanının bizim halkımıza yapmadığı zulüm ve işkence kalmamıştır. Halkın bütün evlerini yakmış ... vatandaşımızı şehit ederek birçoklarını da yaralamış; ırz ve namusa tecavüzle hatır ve hayale gelmez işkenceler etmişlerdir. ... Ah bu gözler neler gördü neler!..." (s.239) Sivil halk, asker olmadığı için evrensel savaş ilkeleri, elinde silah olmayan, kadın, çocuk ve yaşlıların öldürülmesini yasaklar ve insanlık suçu sayar. Ne var ki Osmanlı 22 milyon kilometre kare toprağının 21 milyondan daha fazlasından çekilirken, düşman tam aksini yapmış, bunca toprak üzerinde yaşayan Türk nüfusu, kendileri için bir tehlike görüp, soykırım ile yok etmeyi tercih etmiştir.

Kitabın ikinci bölümünde ise Osmanlı'ya isyan eden Mehmet Ali Paşa, Mısır, İngilizlerce Mısır'ın işgali ve bu esnada işlenen insanlık suçları etrafında dönen olaylar anlatılır. 1886 yılında, İngilizlerin Mısır'a girişlerinden dört yıl sonra, bir Amerikalı, Hidiv Tevfik Paşa'ya, büyük ve yedi milyon nüfuslu bir memleketin nasıl birkaç bin İngiliz'e teslim olduğu ve işgali kabullendiği içeriği ile bir mektup yollar: "Bu yedi milyon halk, şu iki üç bin İngiliz'e nasıl esir oluyor, bunu bir türlü anlayamadım! Be adamlar, siz kadın mısınız?! Kadınlar bile bu derece aciz ve miskin değildirler. Bir yabancı devlet elini kolunu sallaya sallaya gelsin, yurdunuzu ve şerefınızı elinizden alsın da siz bu zillete katlanarak memnun ve mesrur gülüp eğlenin!?" (s.560-561)

Hidiv'in bu içerikli bir mektuba gülüp geçtiğini, en küçük bir hiddet ya da üzüntü göstermediğini gözleri ile gören Mehmet Arif Bey, Şarklıların ahlakının nasıl garip ve hastalıklı bir hale geldiğini anlamakta ve açıklamakta zorlanmaktadır.

Şarklıların yakalandığı tek hastalık, her şeyi Allah'tan ya da devletten bekleme diye özetlenebilecek Şark tembelliği değildir. Şarklılar, hem dini, hem milli hem de insani değerlerini yitirmişler, mankurtlaşmışlardır.¹⁰

1.7. “Zağra Müftüsünün Hatıraları” Adlı Eserde Türk Soykırımı

93 Harbi diye de tarihe geçen 1877-1878 Osmanlı – Rus Savaşı sırasında Türklerin ve Müslümanların uğradığı zulümleri, düştüğü perişanlığı ve çektiği acıları dile getiren bu kitap; Osmanlı yönetim sisteminde Rumeli Vilayeti ile Tuna Vilayeti olarak adlandırılan iki bölgenin ortasına denk düşen Eski Zağra adlı yerleşim yerinde oturan, müftülük ve muallimlik yapan, savaşı bizzat yaşamış, yurdunu işgal eden düşmanın elinde esir kalmış, kurtulmuş, “Rumeli muhacereti” ile 1877 Ağustos’unda İstanbul’a göçmüş olan Hüseyin Raci Efendi’nin anılarından oluşmaktadır.

Yazar eserine son şeklini 1896 (1321) yılında vermiş ancak sağlığında yayımlanamamıştır. Eserin yayımlanamamasına Abdülhamit döneminin baskıcı ortamını gerekçe gösteren yazarın oğlu Necmi Raci Bey tarafından, 1910 (1326) yılında yayımlanan bu hatırat üç bölümden meydana gelmiştir. (s.11-14)

1. Bölüm’de, eserin üçte ikisini ve esasını teşkil eden “Tarihçe-i Vak’a-i Zağra” başlığı altında, Rusların Tuna’yı geçmelerinden itibaren ekseriyeti teşkil eden Bulgarların yaptıkları, Rus işgali, zulümleri, büyük Türkçü Süleyman Hüsnü Paşa komutasındaki Osmanlı ordusunun gelişi, sonrasında yaşanan göç esnasındaki perişanlık, yazarın gördüğü veya duyduğu olaylar zinciri olarak anlatılır.

2. Bölüm’de, “Hercümerc-i Kıt’a-i Rumeli” başlığı altında 93 Harbi’nde Rumeli cephesindeki askeri harekât, işgal esnasındaki düşman zulümleri ve katliamları, kurtarıcı olarak görülen Süleyman Paşa’yı seven ve öven düşünceler anlatılır. “Hicretnâme” adlı 3. Bölüm, oldukça sade bir dille, baştan sona manzum olarak yazılmış, 364 beyitlik kısımdır ve göç esnasında yollarda yaşananları, İstanbul’da göçmenlerin halini, şiir diliyle anlatır.

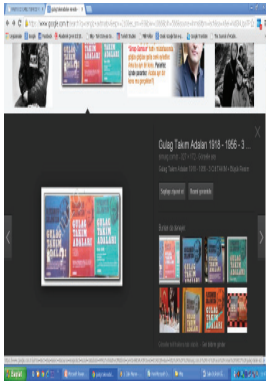
Atatürk doğduğu şehir olan Selanik’in, Yahya Kemal ise çocukluk anılarıyla dolu Üsküp’ün düşman elinde kalışına ve dünya Türklüğünün tel tel çözülüp kalışına üzülen ve ölen insanlardandır. Yahya Kemal Beyatlı, 5 Teşrinisâni 1337 (1921) tarihinde Dergâh Mecmuası’nda yayınladığı “Balkan’a Seyahat” adlı yazısında Zağra Müftüsünün Hatıraları adlı eserden şu cümlelerle bahseder ki bu bahis kitabın güzel bir özetidir, aynı zamanda:

“Bir Türk gönlünde nehir varsa Tuna’dır, dağ varsa Balkan’dır. Vakiâ, Tuna’nın kıyılarından ve Balkan’ın eteklerinden ayrıları kırk üç sene oluyor. Lâkin bilmem uzun asırlar bile, o sularla o karlı tepeleri gönlümüzden silecek mi? bir gün Fatih’ten geçerken bir mahalle bakkalının camında bir kitap gözüme ilişti: Tarihçe-i Vak’a-i Zağra, müellifi Raci Efendi. Kaptı bir kıt’a vardı ki hatırımda kalan ilk mısraı bu idi:

“Aziz-i vakt idi a’dâ zelif kıldı bizi!

Kitabı satın aldım. Bu kıraatin teessürü iliklerime kadar geçti. Zağra müftüsü Raci Efendi’nin doksanüçte, General Gurko’nun Eski Zağra’ya ilk defa nasıl girdiğini, Müslümanların çoluk çocuk, kadın, ihtiyar nasıl kesildiklerini, sonra Süleyman Paşa ordusunun meleküssiyâne gibi yetişip Eski Zağra’yı nasıl kurtardığını, Müslümanların cehennemi bir matemden birden bire delice bir sevince nasıl geçtiklerini, mağlubiyetten sonra da ikinci ve son felaketi, İstanbul’a doğru o acıklı hicreti bütün sahneleriyle naklediyordu. Bu kitap Türklerin vatan edebiyatında en samimi, yüksek bir şâheserdir.” (s.15-16) Yahya Kemal’in bu yazısı daha sonra “Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebi Hatıralarım” adlı kitabına da alınmıştır.¹¹

1.8. Aleksander Soljenitsin’in Eserlerinde Türk Soykırımı

Rejim muhalifi suçlamasıyla, Lenin ile Stalin dönemi Rusya’sının Sibiryâ kampları gibi meşhur bir sürgün merkezi olan Gulag Takım Adalarına sürgüne gönderilen Aleksander Soljenitsin’in gerçek olaylardan yola çıkarak yazdığı, 1918 – 1956 yılları arasında yaşananları kapsayan aynı adlı kitabı; Rusya’nın baştan sona tutuklama, ceza, işkence, sürgün ve infaz merkezlerine dönüştüğünü, Rusya’nın yakın dönem tarihini öğrenmek için elimize kalem yahut kitap değil kazma ve kürek almamız ve uçsuz bucaksız Sovyetler Birliği topraklarında her yeri kazmamız gerektiğini, kazdığımız her yerden sürgün ve soykırım kurbanlarının fıskıracağını anlatan bir başka kanıt ve tanıklık örneğidir. Aşağıya yalnızca bir sayfadan aldığımız cümleler, kitabın neleri anlattığına dair fikir vermeye kafidir:

“... sözünü ettiğimiz iki yıl içinde bütün Birlikte yarım milyon siyasi ve 480.000 adi suçlunun kurşuna dizildiğini anlattılar. Kurşuna dizilmelerin iki değil bir buçuk yıl sürdüğünü hesaba katarsak ayda ortalama 28.000 idam yapılması gerekirdi. Tabii bütün ülkede! Peki kurşuna dizme cezasının uygulandığı kaç yer

vardı? En az 150. (Bunların sayısı tabii daha çoktu. NKWD, yalnız Pskow'da birçok kilisenin bodrumlarındaki keşiş odalarını işkence ve kurşuna dizme odalarına dönüştürmüştü. 1953 yılından sonra bu kiliselerin ziyaret edilmelerine izin verilmedi. 'Dur, arşiv!' olduğu söylenen bu yerlerin yıllarca tozu bile süpürülmedi. Restorasyon çalışmaları başlamadan önce de içerideki kemikleri arabalarla taşıdılar."¹²

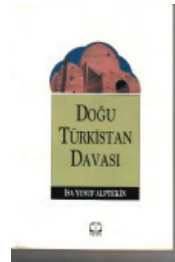
Solijenitsin eserinde doğrudan Gulag sürgünlerini, işkence ile öldürülen, soykırım yapılanları özellikle Türk ya da Rus kökenli, Hıristiyan ya da Müslüman gibi ayrımlara indirgemez ama bilinmeli ve emin olunmalıdır ki bu kamplarda, insanlık dışı uygulamalar nihayetinde yokluğa karışanlar öncelikle ve en çok; Azeri, Kırgız, Kazak, Özbek, Kırım, Ahıska, Başkurt, Yakut, Çuvaş, Tuva - Hakas, Yakut vb. Türk soylu halklardan oluşmaktaydı.

Komünist Rusya'nın tek tip Sovyet vatandaşı yaratma amacını güttüğü, "Homo Sovyetikus" adını verdiği; dinsiz, milliyetsiz ve sınıfsız bir toplum yaratma projesi en çok, dindar ve milliyetçi Türk yurtlarında direnişle karşılaşılıyordu. Örneğin 1944 yılında, hürriyet istemek, isyana teşebbüs etmek gibi uydurma suçlarla yurtlarından sürülen milyonlarca Kırım Türk'ü ve Kırım Türklerinin Yusuf yüzlü, Yunus gönüllü lideri Mustafa Cemiloğlu, tıpkı Kefensiz Gömülenler'in yazarı Şükrullah Yusuf ve nice diğer soydaşları gibi, ömrünün en güzel yıllarını, Gulag Takım Adalarında geçirmiş bir sürgün ve soykırım mağdurudur. İçinde buram buram tüten yurt sevgisi, özgürlük isteği ile yanıp tutuşan milyonlarca soydaşı ve dindaşının sesini -eğer kalmışsa- dünyanın vicdanına duyurabilmek için açlık grevine başlayan Cemiloğlu, yetmiş kilodan otuz kiloya düşmüş, sonunda da kalanlara direniş ruhunu aşılama pahasına ölmüştür.

2. Bilimsel Eserlerde Türk Soykırımı

2.1. "Doğu Türkistan Davası" Adlı Eserde Türk Soykırımı

Doğu Türkistan davasına ömrünü adanmış İsa Yusuf Alptekin; dünya ölçeğinde yayınlanmış araştırmalara ve gazete haberlerine eklediği kişisel gözlemlerinden, yönetim tecrübesinden ve yaşantısından yola çıkarak yazdığı bilimselliği ağır basan bu kitapta, Türk oldukları ve nüfuslarının kontrol altında tutulması gerektiği için sadece Mao Zedung döneminde, Çin'de 36 milyon Uygur Türk'ünün hunharca soykırımı uğratıldığını bilgi ve belgeler ışığında ortaya koyar.

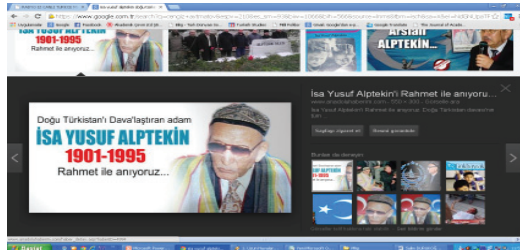

Eserle Doğu Türkistan'daki kardeşlerimizin çilesini daha iyi öğrenme imkânına sahip olacağız.”

Ne hazindir ki, öğrendikçe, insanlığa uygarlığı armağan, kendine özgü alfabeleri olan, Gutenberg'ten bin sene önce matbaayı bilen ve kullanan bu seçkin Türk boyunun, hâlen soykırımı, tehcire, her türlü baskı, işkence, şiddet ve devlet terörüne maruz kalmaya devam ettiğini görmekteyiz.

Kitabın arka kapağındaki içerik özeti şöyledir: “Doğu Türkistan Davası ismiyle neşredilen bu eser, Doğu Türkistan Hükümeti eski sekreteri İsa Yusuf Alptekin tarafından kaleme alındı. Kitapta; Doğu Türkistan'ın coğrafi yapısı, ekonomisi, nüfusu, siyasi tarihi, uğradığı istila ve zulümler, Rusya ile Çin'in Doğu Türkistanlıları yok etmek için uyguladıkları şeytani planlar, Türklerin bunlara karşı mücadeleleri, olayların birçoğuna bizzat şahit olan yazarı tarafından sıcak, samimi ve acı bir üslupla anlatılıyor. Eserle Doğu Türkistan'daki kardeşlerimizin çilesini daha iyi öğrenme imkânına sahip olacağız.”¹³ Ne hazindir ki, öğrendikçe, insanlığa uygarlığı armağan, kendine özgü alfabeleri olan, Gutenberg'ten bin sene önce matbaayı bilen ve kullanan bu seçkin Türk boyunun, halen soykırımı, tehcire, her türlü baskı, işkence, şiddet ve devlet terörüne maruz kalmaya devam ettiğini görmekteyiz.

Kitapta uygulanan belli başlı işkence yöntemlerine kadar, katliam ve soykırımların gerçekleşme biçimleri üzerinde de durulur. Örneğin en yaygın işkence biçimlerinden biri, Türkleri çırılçıplak soyup kara gömmek, karşılarında içki içerken kaç saat sonra öleceği üzerine iddiaya girmek... Bir Uygur Türk'ünü, kollarından bir ata, bacaklarından bir başka ata bağlayıp, atları ters yönde hareket ettirmek suretiyle vücudunu parçalamak, baraj kapaklarını haber vermeden, gece yarılari açtırarak, uykuda insanları sel baskını ile öldürmek suretiyle soykırım, düzmece mahkemeler ile kurşuna dizmek vb.

Mao Zedung, Uygur Türklerini kadın ve erkek ayrı çalışma kamplarında toplayıp, çok ağır ve gayri insani koşullarda çalıştırmakta ve aynı zamanda aile olan bu insanların görüşmelerine neredeyse izin vermemekte, üzerlerine adi paçavradan bir kıyafeti bile çok görmektedir. Mao Zedung'un en meşhur genelgelerinden biri de, kitaba göre şudur: Bir iş elbisesi üç sene yeni, üç sene eski, üç sene de içi dışına çevrilmek suretiyle yenilenmiş olarak giyilmeli, hiçbir işçiye dokuz seneden önce yeni kıyafet verilmemelidir. Aç, susuz, çıplak, zoraki işçilik yaptırılan insanların çok yaşayamayacağı aşikârdır.

2.2. "Kurşunlanan Türkoloji" Adlı Eserde

Türk Soykırımı

Yeryüzünde insanlığın gördüğü en büyük soykırıma uğrayan Türklerin, en son katliama uğradıkları Hocalı dahil, bütün katliam, kıyım ve soykırımların rakamlara da dökülmüş karşılıklarını bulabileceğimiz bu çalışmaya göre; Balkanlar, Kıbrıs, Girit, Kırım, Tataristan, Başkurdistan, Azerbaycan, Ahıska, Karaçay-Balkar, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Irak, İran'da, sorgularda, işkencelerde, sürgünlerde, hapisanelerde ve Anadolu'da Yunanlılar, Ruslar, Fransızlar ve Ermenilerin yaptığı katliam ve soykırımlar toplamında, 20. yüzyılda, 100 milyonun üzerinde bir Türk nüfus yok edilmiştir.

Anadolu'da 1890'dan 1922'ye kadar, 22 değişik ilde, yedi büyük, sayısız küçük isyan çıkaran, Fransız ve Rus birlikleri tarafından silahlandırılıp, eğitilip, lojistik destek alan, Osmanlı'nın onlarca cephede savaştığı için Anadolu'yu boş ve savunmasız bırakmasını fırsat bilen, kendilerine tarih kitaplarında "vilayet-i sitte" diye geçen altı vilayet üzerinde, buraları Türk ve Müslümanlardan temizlemeleri karşılığı devlet vaat edilen Ermeni çeteler, en asgari rakamla 600 bin Türk'ü acımasızca soykırıma uğratmışlardır: "1906 -1922 yılları arasında Anadolu'da ve Kafkaslarda, 517.955 Türk, Ermeniler tarafından katledilmiştir. Sayısı tespit edilemeyenlerle birlikte bu rakamın 1.000.000'dan fazla olduğu tahmin edilmektedir."

Türklük bilimi (Türkoloji) çalışmalarına ömrünü adanmış olan Hocam Ahmet Buran'ın, baskı ve soykırım yıllarına ait yüzlerce kaynaktan yararlanarak hazırladığı aynı adlı kitapta; "*Homo Sovietikus*" denen, dinsiz, milliyetsiz, sınıfsız, tek tip Sovyet insanı yetiştirme gibi projeler adına Rusya'da ve komünist Çin'de, Osmanlı'nın yıkılışı esnasında, Balkanlardan başlayarak geri çekildiğimiz bütün coğrafyalarda, Türklere yapılan soykırımlar yakın plana alınmakta ve incelenmektedir.

Yeryüzünde insanlığın gördüğü en büyük soykırıma uğrayan Türklerin, en son katliama uğradıkları Hocalı dahil, bütün katliam, kıyım ve soykırımların rakamlara da dökülmüş karşılıklarını bulabileceğimiz bu çalışmaya göre; Balkanlar, Kıbrıs, Girit, Kırım, Tataristan, Başkurdistan, Azerbaycan, Ahıska, Karaçay-Balkar, Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Irak, İran'da, sorgularda, işkencelerde, sürgünlerde, hapishanelerde ve Anadolu'da Yunanlılar, Ruslar, Fransızlar ve Ermenilerin yaptığı katliam ve soykırımlar toplamında, 20. yüzyılda, 100 milyonun üzerinde bir Türk nüfus yok edilmiştir.

Soykırımın her çeşidi denenmiş hatta yeni soykırım teknikleri icat ve ihdas edilmiştir. Ekim, tarım alanlarına müdahale eden, vergileri yüzde yüz elli artıran, et, yağ, sebze, yumurta, yün, bal, saman, kuş vb. vergi çeşitleri uydurulan 1920'li ve müteakip yıllarda, Türk yurtlarında bir dizi, büyük ve yapay açlık felaketleri yaşanmıştır. Halk; kedi, köpek, eşek, bitki kökü, ağaç kabuğu ne bulursa yemesine rağmen açlıktan ölürken, ölümlerini gömmeyip yerken hatta birbirini öldürüp yerken, Sovyet yetkilileri abartılı vergilerle topladıkları ürünleri ihraç etmektedirler. Açlık felaketlerinin birbirini izlediği 1930'lu yıllara kadar nüfusunun yarısını kaybettiğini söyleyen Ukrayna, bugün, bu yılları "*Holodomor*" adıyla soykırım yılları ilan etmiş, ülkesine bir holodomor anıtı dikerek, bu anıtın ziyaretini devlet protokolüne eklemiştir:

“Holodomor (ГОЛОДОМОР) ya da Ukrayna Kırımı, 1932–1933 arasında, o dönem Sovyetler Birliği’nde, şimdiki Ukrayna ve Rusya’nın Kuban bölgesinde suni olarak yaratılan kıtlık sebebiyle yaklaşık olarak 8 milyon insanın yok olduğu olaylara verilen addır. Sovyet arşivlerinin açılmaması yüzünden, ölü sayısını kesin olarak belirleyebilecek araştırmalar günümüze kadar hâlâ yapılamamış olmasına rağmen, Ukrayna nüfusunun dörtte birinin o dönemde hayatını kaybettiği düşünülmektedir. Açlığın en tepeye ulaştığı dönemde dahi, Sovyet yönetimi, 1932’de 1,7 milyon ton, 1933’te 1,84 milyon ton tahıl ihraç etmiştir. Bölgede artan açlıktan kaçmak isteyenlerin başka bölgelere gitmesine engel olunarak, katliama seyirci kalınmıştır. O dönemde kıtlık haberleri mümkün olduğunca sansürlenerek dünyanın dikkatinden saklanmıştır.”¹⁴ Bu yapay açlık felaketi yıllarında, Ukrayna’nın kaybı beş milyon ise Kırım’dan Yakutistan’a uzanan, 60 milyon nüfuslu Türk coğrafyasının kaybı en az otuz milyondur. Sözün özü, bu gerçekleri dillendirmek adına yaprağın dahi kımıldamadığı Türkiye ve diğer Türk Cumhuriyetleri, Ukrayna kadar cesur olamamış, sadece kendine yapılan soykırımları değil, soykırım yapan halk damgasını ve propagandasını da sineye çekmiş gözükmektedir.

Anadolu’da 1890’dan 1922’ye kadar, 22 değişik ilde, yedi büyük, sayısız küçük isyan çıkaran, Fransız ve Rus birlikleri tarafından silahlandırılıp, eğitilip, lojistik destek alan, Osmanlı’nın onlarca cephede savaştığı için Anadolu’yu boş ve savun-

masız bırakmasını fırsat bilen, kendilerine tarih kitaplarında “vilayet-i sitte” diye geçen altı vilayet üzerinde, buraları Türk ve Müslümanlardan temizlemeleri karşılığı devlet vaat edilen Ermeni çeteler, en asgari rakamla 600 bin Türk’ü acımasızca

Altı yüz senelik egemenliği boyunca, en güçlü olduğu yıllar dahil, asla soykırım yapmayan, Yahudiler dahil dünyada ne kadar yurtsuz insan varsa, insani koşullarda kucak açan bir devleti, tarihi gerçekleri tersyüz ederek soykırımcı ilan etmek, körün gözüne türünden bir pişkinlik, karartma, yansıtma, optik çarpıtma, diplomatik ve psikolojik harp örneğidir. Hâlâ uğradığı soykırımların yaralarını sarmaya ve kendine gelmeye çalışan Türkiye Cumhuriyeti devleti, sözde Ermeni soykırımı suçlamasıyla, ucu para ve toprak tazminatı yoluyla egemenlik haklarımızı gasp edecek bir sonuca çıkan bir oldubittiye, içimizdeki iliştilmişlerin de vasıtasıyla hazırlanmakta ve zorlanmaktadır.

soykırımı uğratmışlardır: “1906 -1922 yılları arasında Anadolu’da ve Kafkaslarda, 517.955 Türk, Ermeniler tarafından katledilmiştir. Sayısı tespit edilemeyenlerle birlikte bu rakamın 1.000.000’den fazla olduğu tahmin edilmektedir.”¹⁵

Altı yüz senelik egemenliği boyunca, en güçlü olduğu yıllar dahil, asla soykırım yapmayan, Yahudiler dahil dünyada ne kadar yurtsuz insan varsa, insani koşullarda kucak açan bir devleti, tarihi gerçekleri tersyüz ederek soykırımcı ilan etmek, körün gözüne türünden bir pişkinlik, karartma, yansıtma, optik çarpıtma, diplomatik ve psikolojik harp örneğidir. Hâlâ uğradığı soykırımların yaralarını sarmaya ve kendine gelmeye çalışan Türkiye Cumhuriyeti devleti, sözde Ermeni soykırımı suçlamasıyla, ucu para ve toprak tazminatı yoluyla egemenlik haklarımızı gasp edecek bir sonuca çıkan bir oldubittiye, içimizdeki iliştilmişlerin de vasıtasıyla hazırlanmakta ve zorlanmaktadır.

Birileri yaptığımız değil maruz kaldığımız bir soykırım üzerinden devşirilen çarpıtma ve yansıtma, gerçekleri tersyüz etme pişkinliği içersinde, aba altından gösterilen sopa mahiyetinde, 2015 yılını bir rövanş duygusuyla değerlendirme arayışı içindedirler.

2.3. “Tek Suçları Türk Olmaktı” Adlı Eserde Türk Soykırımı

Tarihteki üç çağın ikisini açıp kapatarak tüm tarih dilimlerinde başrolde olan, Asya, Avrupa, Ortadoğu, Balkanlar gibi coğrafyalarda ve kıtalarda büyük ve uzun ömürlü devletler kuran Türkler; hısım kazandıkları kadar hasım da kazanmışlardır.¹⁶ Türkler siyasal birliklerini ve güçlerini kaybedince hasımlar koalisyonu, sömürü düzeni kurmak, yüzyılların intikamını almak, Türkleri belini doğrultamayacak belalara salmak için insanlığın şer kültürünün bütün birikimlerini ve imkânlarını seferber etmişlerdir. “Tek Suçları Türk Olmaktı” adlı eser, yaklaşık 700 madde ve konu başlığı içinde; sadece Türk oldukları için öldürülen, soykırımı uğratılan isimleri, boyları, soyları, akademik bir dikkat ve ciddiyet ile okurların ilgisine ve bilgisine sunmaktadır.¹⁷

2.4. “Ermeni Meselesi ve Türkiye” Adlı Eserde Türk Soykırımı

“... devletimizi ve milletimizi yıkmak isteyen hain niyetlerin kurbanı olmuş; memleketin dört bir yanında, görülmedik işkence ve zulümle şehit edilmiş olan sivil ve asker kardeşlerimizin ruhuna ithaf...” (s.3) edilen bu kitap ilk olarak, “Ermeni Komitalarının Emelleri ve İhtilal Hareketleri” adıyla, 1916 yılında Matbaa-yı Âmire’de basılan kitabın ekleme ve güncelleştirmelerle, 1973 yılında yapılan yeni baskısıdır.

Ermeni tarihinin bir özeti ile başlayan kitap, tarihte hiçbir zaman devlet kuramamış olan, Babilliler, Asuriler, İranlılar, Romalılar, Bizanslılar, Araplar ve en son olarak Selçuklu ve Osmanlı devletleri himayesi ve hakimiyeti altında yaşayan Ermenilerin (s.13) deyim yerindeyse asr-ı saadetlerini Türk devletlerinin yönetimi altında yaşadıklarını, Osmanlı'da millet-i sadıka olarak nitelendiklerini, kendilerine “patriklik” şeklinde örgütlenme hakkı tanındığını (s.19), nazırlık yapmaya kadar uzanan siyasi hayatta ve iktisadi hayatta ciddi varlık gösterecek kadar hür ve müreffeh yaşadıklarını, nüfusça çoğaldıklarını özetledikten sonra, büyüünün ve birlikteliğin bozulma nedenini özellikle İngiliz, Fransız ve Rus emperyalizminin Ermenileri, koçbaşı ve Truva atı niyetine kullanarak Osmanlı'yı içten çökertebilecekleri düşüncesini fark etmeleri ve uygulamaya koymalarına dayandırmakta, bu savını tarihsel akış, bilgi ve belgelerle ortaya koymaktadır.

Tarihte vilayet-i sitte diye geçen Erzurum, Van, Harput (Mamü-retü'l Aziz / Elazığ ve çevresi), Kilikya (Adana ve çevresi), Diyarbakır, Sivas, Bitlis illerinde devlet kurdurma vaadi ile kandırılan; Taşnak-sutyun, Hınçak, adlarını alan çeteler üzerinden örgütlenmesi sağlanmış, özel üniformalar giydirilmiş, zamanın en iyi silahları ile donatılmış, Rus ve

Fransız askerleri tarafından eğitilmiş ve her türlü lojistik destek verilen Ermeniler; içlerindeki İngiliz, Fransız, Rus subay ve ajanlarla birlikte aşağıda sayılan isyan hareketlerinde, yüz binlerce Türk ve Müslüman'ı katlederek Anadolu'daki Türk soykırımının başaktörü olmuşlar, başları sıkıştıkça Hristiyan ordularına ya iltihak etmişler ya geçici olarak sığınmışlar (s.317), ilk fırsatta yeniden saldırmışlar, Osmanlı'yı en zayıf anında sırtından hançerlemiş, yedi düvele karşı savaşan Osmanlı'nın köylerinde, şehirlerinde eli silah tutan genç kalmayışını fırsat bilmiş hatta isyan hareketlerine insani gerekçelerle destek vermeyen Ermeni soylu insanları, ilaveten isyanların sarpa sardığı anlarda "... hükümetin âtufetine sığınmayı teklif eden bazı Ermenilerin papaz Kerih ve Antartik'in emri ile kale içinde kurşuna dizildikleri..." (s.355) gibi bilgilerden anlaşıldığı üzere kendi insanlarını dahi işbirlikçi ya da hain ilan ederek öldürmekten geri durmamışlardır.

Kitabının önsözünde Pierre Loti, Türklere her türlü hakaret ve iftiranın serbest, gerçekleri söylemenin ise sansürlendiği, facia yaratma konusunda hızlarına ve acımasızlıklarına kimsenin yetişemeyeceği Hristiyan dünyanın ikiyüzlülüğüne katlanmadığını şu sözlerle beyan eder: “Konulan sansüre ve bunca söylenen aldaticı sözlere rağmen, gerçek herkes tarafından anlaşılacaktır. Yangın... Katliam... Yağma... Çapul... Ve son derece canavarca kesilen insan uzuvları... İşte koyu Hristiyan olmakla övünen bu orduların bilançolarındaki haydutluklardan birkaç örnek.” (s.33)

Osmanlı'nın İngilizler, Yunanlılar, İtalyanlar, Fransızlar, Ruslar tarafından işgalini ve hatta Amerikan misyonerlerinin işlerini (s.339) kolaylaştırmak ve mezkûr bölgede devlet kurmak için çıkan, çıkarılan başlıca Ermeni isyanları ve olayları kitaba göre şunlardır:

1. Zeytun İsyanı, 2. Kayseri Olayları, 3. Bitlis Olayları, 4. Erzurum Olayları, 5. Elazığ Olayları, 6. Diyarbakır Olayları, 7. Sivas Olayları, 8. Trabzon Olayları, 9. Ankara Olayları, 10. Van Olayları, 11. İzmit ve Adapazarı Olayları, 12. Bursa Olayları, 13. Adana Olayları, 14. Halep Olayları, 15. İzmir Olayları, 16. Canik (Samsun) Olayları, 17. Urfa Olayları, 18. Şebinkarahisar Olayları, 19. Fındıcık Olayı, 20. Yozgat (Boğazlıyan) Olayları, 21. Antakya Olayları, 22. Halep'te Komita Faaliyetleri.

Bu isyanlarda ve olaylar silsilesinde baskına uğrayan “Doğu vilayetlerinin hiçbir yerinde Ermeniler kadar silaha sahip olmayan Müslüman halk” (s.268) bir yandan kadın, çocuk, ihtiyar ayrımı gözetilmeksizin öldürülüp toplu mezarlara gömülürken, evler, köyler, mahalleler, kasabalar, şehirler ateşe verilirken (s.361) diğer yandan dünyaya “İslam mezalimi”, “Türk barbarlığı” (s.269) adları altında güya ölen Ermenilerle ilgili telgraf, mektup ve haberler servis edilmektedir. Kitaba göre Türkler, hem sonsuz kere çoğalan büyüklü küçüklü cephelede aç, susuz, silahsız kalıp ölürken hem de masa başlarında barbar, soykırımcı ilan edilerek emsalsiz bir perdeleme ve çarpıtma, gerçeklerin tersyüz edilmesi komplolarına maruz bırakılıyordu.

Kitabın son bölümü belgeler ve resimlere ayrılmıştır. Bu ekler; Ermeni komitacıların mektupları, tebligatları, muhtıraları, beyannameleri, kongre kararları, Ararat dergisinin bir haberi, Hınçak gazetesi ve Genç Ermenistan vb. gazetelerden alınmış kupürleri, telgraf metinleri;

“Ermeni Kurtuluş Harbi”, “Ermenistan’ın Sembolü”, “Ana Ermenistan” vb adlı tabloları, bir şiir metni, armalar, kral ve komitacı resimleri, haritalar, pullar, bayraklar, isyancılardan toplanan silah, bomba, mühimmat ve imalat malzemeleri, Ermeni ihtilalcılara ait üniforma resimleri, Ermenilerce katledilen asker ve sivillere ait katliam resimleri vb. örnekleri içermektedir.¹⁸

2.5. “Can Çekişen Türkiye” Adlı Eserde Türk Soykırımı

Özgün adı “La Turquie Agonisante” olan, Türkçeye “Can Çekişen Türkiye” adıyla çevrilen bu kitabın yazarı Pierre Loti’dir. Yazarın ayrıca özgün adı “Les Massacres d’ Arménie” olan, “Ermeni Katliamları” adıyla Türkçeye çevrilen bir kitabı daha vardır ancak bu ikinci kitap şu an elimizin altında olmadığı için bu kitabın tanıtımını yapamıyoruz. (s.10)

Pierre Loti; (1850-1923) aslen bir Fransız olmasına rağmen, fikir ve duygularıyla Batı kadar Doğu’ya da yakın olan, Türkler başta gelmek üzere Doğu halklarına, kelimenin kazandığı mecaz anlam ile Fransız kalmayan, Osmanlı topraklarında, bhusus İstanbul’da yaşadığı uzun yıllar boyunca, örneğin Trablusgarp savaşında İtalyanların, Balkan harbinde ise Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan, Karadağ gibi müttefik ülkelerin Türk ve Müslümanlara yaptığı zulüm ve katliamlara bizzat tanıklık eden, Batılı Hıristiyan devletler ve milletlerin Haçlı savaşı propagandası ile psikolojik harp tekniklerini de kullanarak, bu uğurda gerçekleri çarpıtmaktan çok daha öte tersyüz ederek, Türkler ve Müslümanlar aleyhine her türlü kirli yayını yaptığı zamanlarda, dindaşları ve soydaşları ile ters düşme pahasına, Fransız gazetelerinde bulabildiği küçük köşeleri bile değerlendirerek, gerçekler ve elbette Türkler lehine kalem oynatan birkaç müstesna isimden biridir. (s.9-14)

Bu müstesna isimlerden biri de Balkan Savaşları sırasında katledilen Türk halkı gerçeğini “Türkler katliam yapıyorlar.” çığlıkları ile tersyüz eden Avrupa basınına destek veren İngilizlere söylenmiş şu sözlerin sahibi Gustave Le Bon’dur: “Yukarıda gösterilen dini sebeplerden başka, Türkleri mazur gösterecek bir sebep de, Yunanlılar vasıtasıyla onları Avrupa’dan, özellikle İstanbul’dan atmayı hayal eden İngiltere’nin yaptığı inkârı kabil olmayan haksızlıklardır. Türkleri atmak için gösterilen tek sebep: Hıristiyan azınlığı devamlı şekilde katliam ettikleri idi. Pek haklı ve doğru olarak denebilir ki, eğer Türkler, İngiliz Hükümeti’nin iddia ettiği katliamların onda birini yapmış olsalardı, Doğu’da çoktan beri hiçbir Hıristiyan’ın kalmaması gerekirdi. Gerçekte ise, bütün Balkanlar -ırk ve dinleri ne olursa olsun- büyük kıtalcıdırler. Bunu bizzat Mösyö Venizelos’a da söyledim. Düşmanını boğup

öldürmek, Balkanlarda genellikle kabul edilmiş bir sanattır.” (s.27-28) Bu sözler tevîl edilirse şu gerçek teyit olunur: Türkler katliam ve soykırımı bir siyaset ve gelenek olarak benimsemiş olsalardı, Doğu’da ne Rum, ne Ermeni, Batı’da ne Yunan, ne Bulgar vs. tek bir Hristiyan millet ya da soy ayakta ve hayatta kalmazdı.

Kitabının önsözünde Pierre Loti, Türklere her türlü hakaret ve iftiranın serbest, gerçekleri söylemenin ise sansürlendiği, facia yaratma konusunda hızlarına ve acımasızlıklarına kimsenin yetişemeyeceği Hristiyan dünyanın ikiyüzlülüğüne katlanamadığını şu sözlerle beyan eder: “Konulan sansüre ve bunca söylenen aldatıcı sözlere rağmen, gerçek herkes tarafından anlaşılacaktır. Yangın... Katliam... Yağma... Çapul... Ve son derece canavarca kesilen insan uzuvları... İşte koyu Hristiyan olmakla övünen bu orduların bilançolarındaki haydutluklardan birkaç örnek.” (s.33)

Bizzat tanık olduğu bu örnekleri anlatmak, gerçeklerin üzerine örtülmüş sahtekârlık örtüsünü kaldırıp atmak için çırpınan Pierre Loti bu kitabında “Yangından Sonra, Bir İtalyan’ın Mektubu, Türkler Katliam Ediyorlar(!), Bugünkü Savaş Hakkında Mektup, Yine Türkler, Bulgar Zalimliği, Balkan Harbi Konusunda Mektuplar, Serseri Şövalyeler, Müttefiklerin Selanik’e Girmeleri Konusunda Mektup, İstanbul’daki bir Fransız’dan Mektup, Makedonya Rahipler Heyetinden Bir Fransız Misyonerin Mektubu, Humanite Gazetesi Yayın Müdürü Mösyö’ye, vb.” başlıkları altında 1911-1913 yılları arasında Fransız ve Batı gazetelerinde yayınladığı yazılarını bir araya getirmiştir.

Bu yazılarında “Türklerde, ama halis Türklerde olduğu kadar, hiçbir yerde, yoksullara, zayıflara, acizlere, küçüklere acıma ve şefkat; ana babaya saygı gibi yüce duygulara rastlanmaz. ... Özellikle hayvanlara acımakta hepimizden üstündürler.” (s.59) içeriği ile dile getirdiği gözlemleri üzerinden, bütün canlılara karşı sevgi, saygı ve acıma duyguları ile dolu bir milletin değil soykırım ya da katliam, haksızlık yapması bile mümkün değildir, çıkarımına ulaşan Pierre Loti’nin, okurlara ilginç geleceğini düşündüğüm bir saptaması da şudur:

“Ne yazık ki bugünkü hükümet adamları arasında reâya çoktur. Ve gittikçe de çoğalarak çeşitli memuriyetlere girmektedirler. Bu Ermeniler, Yahudiler, Rumlar, onları yalnız anlamamakla kalmıyor, İslamlığın yüce mазisine de içten içe düşmanlık gösteriyorlar.” (s.37) Bu sözler içerden bakış açısına sahip bir Türk tarafından söylene idi şüphesiz art niyet ve önyargı ile kolayca yok ve geçersiz sayılacaktı. Dışarıdan birisinin bu tespiti yapması, Osmanlı’nın ikinci adamlıktan itibaren devleti reayaya emanet etmesinin yüzyıllar içersinde yol açtığı tahribatı da gözler önüne sermek adına son derece önemlidir. Bu sözler, Osmanlı’dan miras, meşhur-ı cihan benzetmelerle “Boğazdaki Aşiret”, “Beyaz Türk”, “Efendi”, “Çelik Çekirdek” namı, hariciye’den başlayarak, devletin kilit noktalarına, sinir merkezlerine egemen

olan bu sözde bizden, özde, içten içe düşman yapının, tıpkı Osmanlı gibi, yeni Türkiye'nin de elini kolunu bağlayan, içini boşaltan ve siyasi bir birlik ve dirliğe ulaşmasını engelleyen gizli, örgütlü ve de çok güçlü bir kripto yapının, çetenin açık edilmesine dönük işaret fişegidir.¹⁹

2.6. "Türkün Siyah Kitabı Yunan Mezalimi" Adlı Eserde Türk Soykırımı

Yunan mezalimini anlatan bu kitap, Batı'nın karanlık çağından, her çağda değişmeyen taassup ve cehalet buhranlarından bunalan ve duygudaşları gibi bir ümit kaynağı, sığınılacak liman arayan 17. yüzyıl İtalyan filozofu Campanella'nın şu sözüne atıfta bulunarak başlamaktadır: "Güneş Ülkeyi yeryüzünde bulmak mümkün mü? ... Fikir hürriyetine, vicdan hürriyetine, lisan hürriyetine ilişmeyen Türklerin varlığı -hiç olmazsa yarın- böyle bir ülkenin var olacağını bana zannettiriyor. Mademki düşünceyi zindana koymayan, hakikat sevgisini zincire vurmayan bir millet, o cesur ve adil Türkler var. Üzerinde yalnız hakikatin, adaletin ve hürriyetin hüküm sürdüğü bir GÜNEŞ ÜLKE - CİVITAS SOLİS neden vücut bulmasın." (s.6) Sezar'ın hakkı Sezar'a, Türklerin hakkı Türklere gereğince, bir teslim-i hakikat olarak okuduğumuz bu sözler, hiç söylenmemiş gibi, Türklerin güçlerini yitirmesi, güneşlerinin sönmesi ile birlikte duyulmaz olmuştur. Artık Türkler için kara bahtın iyice kararttığı yıllar, ucunda ışığın görünmediği karanlık tünellerdeki yolculuklar başlamış idi.

Sekiz bölüme ayrılan kitabın birinci bölümünde Şark Meselesi, Yunanistan'ın Kuruluşu, Hasta Adam gibi başlıklar etrafında, Türk yurtlarının isyan ve işgallerle tanışacağı yılları hazırlayan siyasi ortam; Balkan Harbi facialarına ayrılan ikinci bölümde ise Haçlı Zihniyeti, Facialar, Yağmacılık ve Hırsızlık, Zorla Din Değiştirme, Irza Tecavüz, İşkence ve Katliamlar vb. başlıkları içersinde, bağımsızlığını ve gücünü kaybeden Türklere ödetilen diyetler ve bedeller; Anadolu'da Yunan Mezalimi'nin izlerinin sürüldüğü üçüncü bölümde il, ilçe, bölge ve yer adları ile Yunan soykırımlarının vahşetlik ve ibretlik gerçekleri; Birkaç Mektup Birkaç İtiraf ana başlığına hasredilen dördüncü bölümde Kanlı Hatıralar, Yunanlılarda Bir Vicdan Sahibi, Zavallı Kız Kardeşlerimiz, Esrarengiz Bir Cani alt başlıkları altında yapılan ve yaşananların zihinlere yapışıp kalanlarından bir seçki; Birkaç Karagün Dostu ana başlığına bağlanan Şeyh Ahmet Eş-şerif Es-Sünusî Hazretleri, Mevlana Mehmet Ali Han, Muhammed İkbâl, Piyer Loti alt başlıklarında, mezkûr kişilere ait düşünceler; Lozan ve Türk - Yunan Anlaşmalarına ayrılan yedinci ve sekizinci bölümlerde, Yunanlıların yaptığı zulüm ve katliamların yok sayıldığı siyasi süreç anlatılmaktadır.

Justin McCarthy, Kafkasya'da ve Anadolu'da, Ermeniler tarafından Türklere katliamlar yapılmasının sebebinin Ermenilerin bir Ermenistan devleti sınırları içine dahil etmek istedikleri Vilâyat-ı Sitte'de nüfuslarının % 19 (Ermeni kaynaklarına göre % 39) gibi küçük bir oranda olması ve bu nüfusun oranını arttırmanın yolunun bölgedeki Müslüman sayısını azaltmaktan geçmesi olduğunu öne sürmüştür.

Yunan birliklerinin geri çekilirken yaktığı bir Türk köyünde sıhhiyeciler yaralıları taşıyor (Ağustos 1922).

Başımıza gelenleri bizdeki unutmaya hastalığına bağlayan yazar, ele aldığı konuları sürekli çeşitli belge, haber ve resimlerle desteklemiştir. Amerikan Muavenet Heyeti azalarının yazdığı bir mektuptan alınan şu satırlar, parça bütünden haber verir mucibince, kitabın niye Türk'ün siyah kitabı olduğunu izah etmektedir: "Yunanlıların yağma ettikleri söyleniyor. Bir harpte bu her yerde olur, fakat evleri yakmak, kadınların ırzlarına geçmek barbarlıktır. Yüz evli Melek köyünün doksan beşi, elli evli Oğlacık köyünün kırk altısı İşgal sırasında Müslüman evlerini ikametgâh olmak üzere eşyasıyla birlikte işgal ettikleri gibi ömründe kocasından başka erkek yüzü görmeyen Türk kadınları Yunan zabitleriyle beraber rakı masasında bulunmağa icbar edilmiş ve nihayet birçok kadınların bu suretle ve diğer suretlerle bikirleri izale edilmiştir. Bu suretle namuslarına tecavüz edilmiş Türk bakirelerinin adedi yalnız Eskişehir'de binlere balığ olmaktadır. Bundan maada..." (s.207)

Kitaptaki ilginç belge ve bilgilerden biri de "Yunan ordusunun Bursa'ya girişinde, aynı zamanda VENİZELOS'un oğlu olan kumandan

SOFOKLİS, devletimizin kurucusu cennetmekân OSMAN GAZİ'nin sandukasını tekmeleyerek 'Kalk da milletini kurtar!' diye hakaret ettikten sonra sandukanın önünde poz verirken" (s.209) açıklaması ile verilen bir fotoğraftır ki bu görüntü kutsallarımızın, insanlarımız gibi ayaklar altında çiğnendiği zamanlardan kalma, unutulmayacak bir çirkinlik ve çirkefliktir.²⁰

2.7. “Ölüm ve Sürgün” Adlı Eserde Türk

Soykırımı

Özgün ve tam adı “Death and Exile: The Ethnic Cleansing of Ottoman Muslims / Ölüm ve Sürgün: Osmanlı Müslümanlarının Etnik Temizliği” olan, Justin McCarthy tarafından yazılan ve Türkçeye, Prof. Dr. Bilge Umar tarafından “Ölüm ve Sürgün” adıyla çevrilen bu kitap; 1821 - 1922 yılları arasındaki yüz yıllık süreçte yaklaşık beş buçuk milyon Müslüman’ın Avrupa’dan sürüldüğü ve beş milyondan fazlasının öldürüldüğü ya da kaçarken hastalık veya açlık sonucu öldüğü tezinden hareketle, bu senaryonun Balkanlar’dan Ortadoğu’ya, Asya’ya kadar aynıyla vaki olduğunu anlatan, anlatırken de hep yapıldığı üzere Hıristiyan ulusların bakış açısından değil, hem Türklerin ve Müslümanların bakış açısından hem de tarihi gerçeklerin ışığından hareket eden bir akışa sahiptir.

Doğu ülkelerini işgal ve kaynaklarını sömürme işinin adı, Batı’nın Doğuyla ekonomik alanda ve anlamda ilgilenmesinin karşılığı olan emperyalizmin öncü kuvveti ve basın, yayın, kültür dünyasındaki savunucusu olan, Batı’nın Doğu ile kültürel alanda ve anlamda ilgilenmesini karşı-

şıl原因an oryantizm, (Doğubilimcilik, müsteşriklik); baştan sona Batı bakış açısının, propaganda metni hüviyetine bürünen, yanlış ve maksatlı yayınların toplamıdır. Aka kara, karaya ak, yanlış doğru, doğruya yanlış diyen oryantizmin sultasını, hegemonyasını kıran eserlerden biri olan Ölüm ve Sürgün; Ortadoğu ve Balkan halklarının tarihine bakışımızdaki oryantist ezberleri bozarken,

Teodor Kolokotronis ise katliamdan şu şekilde bahseder: “Cuma gününden pazara kadar Yunan askerleri kadın, çocuk ve erkekleri katletti. Tripoliçe ve çevresinde toplam 32 bin kişi öldürüldü. [...] En sonunda, bir ulak geldi ve katliam durdu.” Justin McCarthy, Drama’ya Bulgarların girmesinin ardından yüzlerce Müslüman’ın öldürüldüğünü yazmış, birbirine eklenen bu türden katliamlar bir büyük soykırımı dönüşmüş, yüz milyonluk bir Türk soykırımının coğrafyaları ve rakamları böyle şekillenmiştir.

“Tarihi parlamentolar değil, tarihçiler yazacak.” diyerek sahip olduğu iş ahlakını öne çıkaran (s.13), 1923 Almanya doğumlu, tarihçi-akademisyen, Columbia ve Massachusettes üniversitelerinde dersler veren, Yahudi soykırımına maruz kalıp akrabalarını kurban ettiği için, arkasında bıraktığı acı anıların kendisini tarihçiliğin kucağına ittiğini belirten Guenter Lewy tarafından, Ermeni meselesi üzerine İngiliz, Amerikan ve Alman arşivlerinde yapılan araştırmalardan ve yapılmış yayınların incelenmesinden yola çıkarak yazılan, Utah Üniversitesi’nce yayınlanan bu eser; sözde Ermeni soykırımı tezini çürütmesi yüzünden, Ermeni lobileri tarafından sözlü saldırılara uğramış, yazar; soykırım inkârcısı, Türk ajanı olmakla, Türklere para almakla suçlanmış, hakkında yapılan suçlamalara ve hakaretlere karşı manevi tazminat davası açmış ve kazanmıştır.

bugün de devam eden katliam, sürgün, işgal ve soykırımların anlaşılmasına yapıcı katkılar sunuyor.

Bilim ahlakına sahip bir tarihçi olarak Justin McCarthy, bu kitabında ve diğer çalışmalarında, kitaplarında, makaleleri ve konferanslarında; Ermenilerin sadece Anadolu’da değil, Kafkasya’da da, Rus desteği ile Türk soykırımı yaptıklarını, Anadolu’da cirit atan Rus ve Fransız destekli Ermeni çetelerin, katliam ve sürgünlerin yanında, Osmanlı ordusunun lojistik desteklerini yağmaladığı, örneğin Allahuekber dağlarında ölen 95.000 Osmanlı askerinin, geriden gelmesi gereken iase ve ibadelerinin Ermenilerce yağmlandığını, askerlerin yiyecek, giyecek ve çadır gibi imkanlardan yoksun kalınca soğuktan öldüğünü, buna benzer yüzlerce olayın vuku bulduğunu söyler. Justin McCarthy, Kafkasya’da ve Anadolu’da, Ermeniler tarafından Türklere katliamlar yapılmasının sebebinin Ermenilerin bir Ermenistan devleti sınırları içine dahil etmek istedikleri Vilâyat-ı Sitte’de nüfuslarının % 19 (Ermeni kaynaklarına göre % 39) gibi küçük bir oranda olması ve bu nüfusun oranını arttırmanın yolunun bölgedeki Müslüman sayısını azaltmaktan geçmesi olduğunu öne sürmüştür.

Keza yine aynı tarihçi 93 Harbi sırasında, Balkan şehirlerinde insanlık dışı soykırımların yapıldığı zamanlarda binlerce kişinin kaybolduğunu belirtir. Bir Balkan şehri olan Tripoliçe’deki katliam –ki bu çeteleye onlarca şehir, yüzlerce kasaba, binlerce köy eklenmiştir-, Mora İsyanı sırasında bölgede Türklere karşı yapılan katliamların en büyüklerinden biridir. Şehrin Yunanların eline geçmesinden birkaç gün sonra şehre gelen Britanyalı Thomas Gordon, 8000 kişinin öldürüldüğünü tahmin ettiğini, katliamdan sadece köle olarak alınan bazı kadınlar, Hristiyanlaştırılan çocuklar ve fidye için tutulan bazı tanınmış Türklere kurtulabildiğini söylerken Justin McCarthy ise katliamda ölenlerin sayısının 35.000 olduğunu belirtir.

Teodor Kolokotronis ise katliamdan şu şekilde bahseder: “Cuma gününden pazara kadar Yunan askerleri kadın, çocuk ve erkekleri katletti. Tripoliçe ve çevresinde toplam 32 bin kişi öldürüldü. [...] En sonunda, bir ulak geldi ve katliam durdu.”²¹ Justin McCarthy, Drama’ya Bulgarların girmesinin ardından yüzlerce Müslüman’ın öldürüldüğünü yazmış, birbirine eklenen bu türden katliamlar bir büyük soykırıma dönüşmüş, yüz milyonluk bir Türk soykırımının coğrafyaları ve rakamları böyle şekillenmiştir.²²

2.8. “1915 Osmanlı Ermenilerine Ne Oldu? / Çarpıtılan-Değiştirilen Tarih”

Adlı Eserde Türk Soykırımı

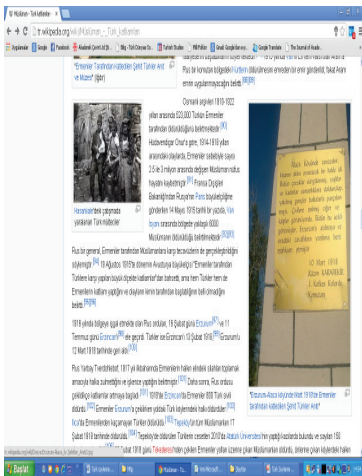
“Tarihi parlamentolar değil, tarihçiler yazacak.” diyerek sahip olduğu iş ahlakını öne çıkaran (s.13), 1923 Almanya doğumlu, tarihçi-akademisyen, Columbia ve Massachusettes üniversitelerinde dersler veren, Yahudi soykırımına maruz kalıp akrabalarını kurban ettiği için, arkasında bıraktığı acı anıların kendisini tarihçiliğin kucağına ittiğini belirten Guenter Lewy tarafından, Ermeni meselesi üzerine İngiliz, Amerikan ve Alman arşivlerinde yapılan araştırmalardan ve yapılmış yayınların incelenmesinden yola çıkarak yazılan, Utah Üniversitesi’nce yayınlanan bu eser; sözde Ermeni soykırımı tezini çürütmesi yüzünden, Ermeni lobileri tarafından sözlü saldırılara uğramış, yazar; soykırım inkârcısı, Türk ajanı olmakla, Türklerden para almakla suçlanmış, hakkında yapılan suçlamalara ve hakaretlere karşı manevi tazminat davası açmış ve kazanmıştır.

Parlamentolarında, Ermeni soykırımı yapılmıştır kararları alan, aksini iddia etmeyi suç sayan yasalar çıkaran, sözde fikir özgürlüğünden yana, özde baskıcı, dayatmacı, dikte ettirici, çıkarıcı ve sahtekâr olan Batı camiasına, gerçeklerin dillendirilmesi hayli ağır ve hazmı güç gelmiş olmalıdır zira Guenter Lewy’ye reva görülen çirkin muamelenin aynısı bir başka Batılı tarihçiye de yapılmıştır: “Tanınmış Ortadoğu araştırmacısı Bernard Lewis, 1994 yılında Fransa’da soykırım suçlamasını reddettiği için ‘bir ortak hatıraya çok büyük halel’ getirdiği gerekçesiyle dava edilmiş ve yargılanmıştır.” (s.16) Bu davanın Aydınlanma Dönemi öncesi, Skolastik Avrupa Çağında görülen Engizisyon davalarından özü itibarıyla bir farkı yoktur. Alıntıda “ortak hatıra”dan kastedilen, Fransa’nın Türk topraklarındaki Ermeni isyanlarına verdiği koşulsuz ve sonsuz desteğe, Ermenileri kendi işgallerinin bir piyonu, maşası olarak kullanmanın özrüne, dayanışma ruhunun devam ettiğine yapılan atıftır.

Kitabın kapağında yer verilen şu düşünceler, kitabın gerçekler ışığında ve tarafsız bir hakem duruşuyla ve her iki tarafın görüşlerini, belgelerini de bir dedektif titizliği ile açığa çıkarıp itibar ederek, her iki kesime saygı duyularak, eşit uzaklıkta ya da yakınlıkta durularak, politik bir önyargı taşımayan birisi tarafından yazıldığını ortaya koymaktadır: “Nihayet, 1915-1916’da Doğu Anadolu’daki Ermeni nüfusun tehcir edilmesi ile ilgili, her iki tarafın raporlarını inceleyen, dikkatli bir biçimde dengelenmiş, dürüst ve adil bir çalışma yapıldı.” (Middle East Policy) Son iki yüz yıl boyunca Türkler, savaş sahalarında kayıplar verdiği gibi, dürüst ve adil olmayan yayınlar ve politikalar bombardımanı altında masa başında da kaybetmeye zorlanmış, kara propagandalarla kağıt üzerinde ve gerçekler hilafına mahkum edilmiştir.

Kitabın III. KISIM, 13. BÖLÜM’ünde, KURBAN SAYISI başlığı altında, daha Anadolu’daki Ermeni nüfusun ne kadar olduğu konusunda bile bir ittifakın ortaya çıkmadığını zira bölgede devlet kurma iddiası ve inşası sürecindeki Ermeniler’in, nüfuslarının çok olduğunu iddia ve ispat için sürekli rakamları şişirdiklerini belirten Lewy, bu nüfusun ne kadarının öldüğünü konusunda da kesin bir rakam vermenin mümkün olmadığını, ilaveten verilecek ölü sayılarının ne kadarının Ermeni isyanları esnasındaki iç savaştan, ne kadarının göçten, açlık ya da hastalıktan ve diğer savaş

hallerinden kaynaklandığını, ne kadarının dünyanın değişik ülke ve bölgelerine göç ettiğini kesin olarak tespit ve tayinin mümkün olmadığını, muhtelif tarihçilerin verdiği rakamlar arasında gezinerek dile getirir:

“Bununla birlikte, en titiz araştırmanın dahi tahminsel bir sonuç vermekten öteye gitmediğini önemle belirtmek gerekir; zira ne savaş öncesindeki Ermeni nüfusun ne de hayatta kalan Ermenilerin tam sayısı bilinmektedir. Ayrıca, tehirden kaçmayı başaranlar arasında gerilla savaşından kaynaklanan ölümler ile -çok sayıda Müslüman’ın da hayatını kaybetmesine neden olan- açlık ve hastalıklardan kaynaklanan ölümleri ayırt etmek mümkün değildir. İhtida etmek zorunda kalan Ermenilerin sayısı da bilinmemektedir. Türk ve Türk yanlısı yazarların doğru bir şekilde ileri sürdükleri gibi, korkunç acılar çekenler yalnızca Ermeniler değildi ve I. Dünya Savaşı boyunca çok sayıda Müslüman da hayatını kaybetti. Justin McCarthy’ye göre, yalnızca Doğu Anadolu’daki Müslümanların ölüm oranı, ‘Otuz Yıl Savaşları ve Büyük Veba Salgını gibi dünya tarihinin en büyük felaketleri olarak görülen dönemlerdekinden çok daha yüksek’ (McCarthy, *Death and Exile*, s.230) idi.” (s. 373-374)²³

Emperyalist devletlerin tahakkümü altına giren, iki yüz yılda, yüz milyon insan sınırına dayanan, sadece Anadolu’nun yedide biri olan Doğu Anadolu’da bile tarihin en büyük felaketlerinden daha fazla insan kaybeden Türklere (Müslümanlarla bu sayı bugün 150 milyonu aşmaktadır.) bu ölümlerin hesabı verilmeden, sayısı bile kestirilemeyen ve Rus, Fransız vb. emperyal ülkelerin güçlü desteği ile isyan gibi malum nedenlerle ortaya çıkan Ermeni ölümlerinin hesabı sorulmaya çalışılmaktadır. Böylesine büyük bir haksızlığın ve çirkinliğin sürdürülmesi bile abesle iştigaldir. Eğer o dönemde, devlet kurmak için Ermeni tarihçilerce şişirilen rakamlarla nüfusları 1-2 milyon arası gösterilen; Osmanlı arşivlerinde 600 bin nüfusa sahip oldukları bilinen Ermeniler, soykırıma uğramış olsaydı bugün Anadolu’da, Ermenistan’da, İran’da, Suriye’de, Amerika’da, Fransa’da hatta Kanada’da vs. yerlerde yaşayan bu denli yoğun bir Ermeni nüfus yaşıyor olabilir miydi? Bugünkü Ermeni nüfusun toplamı ile Türk nüfusun toplamına, oransal bazda bakmak bile kimin soykırıma uğradığını ispata kâfidir.

2.9. “Moskof Mezalimi” Adlı Eserde Türk Soykırımı

İki ciltten oluşan bu kitabın I. cildinde; Rus tarihinin ana hatları, Türk (Osmanlı) - Rus münasebetlerinin tarihçesi, Bolşevik İhtilali gibi ana başlıkları tamamlayan pek çok alt başlık ile konuya geniş bir giriş yapıldıktan sonra II. ciltte Moskof mezaliminin sahneye çıktığı Trabzon, Erzincan, Erzurum, Kars, Batum, Van, Bitlis, Muş vilayetleri ile Kafkasya, Azerbaycan, Kırım, Türkistan ve Rumeli

coğrafyalarında gerçekleşen işkence, katliam, sürgün ve soykırımların izleri sürülüp, eldeki bilgi ve belgelerle çetelesi tutulmuştur.

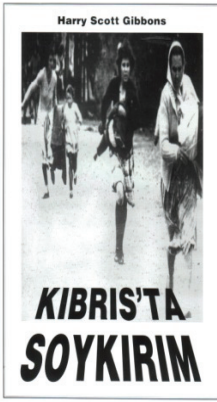
I. ciltte, “Bir Yardım Efsanesi” başlığı altında, uzun zamandır Türkiye’de özellikle sosyalist camianın, Kurtuluş Savaşı’nda Rusların bize yardım ettiği, savaşı bu sayede kazandığımız ile ilgili ciddi beyanları olduğu, bu minvalde yazılan çizilenlerin tamamen bir efsane olduğu anlatılmaktadır. Rusların yaptığı cüzi para yardımı esasen bölgedeki Türklerin topladığı paraların neredeyse yekûnuna el koyup çok az bir kısmını, kendi yardımlarınıymış gibi sunmaları gösterisinden başka bir şey değildir: “Halbuki Ruslar, Türkiye’ye vermek için bu parayı, o zaman müstakil bir cumhuriyet olan ‘Buhara’dan temin etmişlerdir. Hem de bir milyon değil yüz milyon ruble olarak. Rusların doksanbeş milyonunu gasbettikleri bu meblağın ‘Buhara Cumhuriyeti’nden temin edilmesini, birkaç sene evvel yurdumuzda mülteci olarak hayata gözlerini yuman o zamanki Buhara Cumhuriyeti’nin Reiscumhuru Osman Kocaoğlu’nun şu satırları ifşa etmektedir: ...” (s.332)

Para yardımının yanında askeri yardım da yapacağını söyleyen Rusya, bu birlikleri o zaman bağımsız olan Azerbaycan topraklarından geçirmek istemiş, Azeri Türkleri bu sevkiyata Türkiye’nin araya girmesi ile zoraki izin vermişler, ancak korktukları başlarına gelmiş, buraya elini kolunu sallayarak gelen Rus askerleri, bir daha çıkmamış Azerbaycan’ı işgal ve ilhak etmiştir. Bu mazi halen Azeri Türklüğünün kalbinde bir yaradır. (s.327)

Kitabın II. cildinde Moskof Mezalimi, kronolojik sıra ve muhtelif Türk coğrafyalarındaki örnekleri ile anlatılır. Yıllar ve coğrafyalar değişir ama uygulamalar aynı kalır. Kırım mezaliminden bahseden şu alıntı, bu aynılık ve kitabın içeriği hakkında yeterince aydınlatıcıdır: “1941 Alman - Rus harbi başladığı zaman Kırım manen ve maddeten bitkin bir halde idi. Buranın Türk seknesi Bolşevik İhtilali öncesine kıyasen yüzde elli eksilmişti. 1941 sonbaharında Almanlar karşısında ric’at eden Kızıl Ordu, Kırım’dan çekilirken hâlâ Türk unsurunu çeşitli bahanelerle yok etmeye uğraşıyordu. Rus ric’atini müteakib Kırım’da ele geçen gizli vesikalar, Moskova’nın Kırım Türklerini tamamen yok etmeyi planlamış bulunduğunu göstermiştir. Esasen birçok katliamlarda komünist olan Rus emellerini gerçekleştirmekte emeği geçmiş bulunanların bile istisna edilmemeleri de bunu göstermekteydi. Rusya’nın maksadı Kırım’ı aynı zamanda kan itibarıyla Sovyetleştirmekti. Bunun için Kırım’dan çekilirken hapisaneleri ve hatta hastaneleri bile ateşe vererek içlerindeki binlerce günahsız insanı yakmaktan, sokaklarda ele geçirdiklerini süngülemek ve kurşunlamaktan geri kalmamışlardı. Fakat asıl tedhiş ve katliam Almanlar’ın mağlubiyeti üzerine Ruslar’ın Kırım’a tekrar dönüşleri sırasında cereyan etmiştir. ...” (s.536)

Kitabın yazarı Kadir Mısıroğlu, bu kitabında olduğu gibi, kitaplarının ilk sayfasına, şu içerikle bir "RİCA" metni koymuştur: "Sevgili Okuyucu!... Yüzyıllar süren 'MOSKOF MEZALİMİ'nin milyonlarca mağdur ve mazlumuyla, mübarek şehit ve gazilerimizin ebediyete intikal eden aziz ruhları, senden bir FATİHA beklemektedir. Onları şâdetmek iman ve vatan borcudur." Biz de yazarın çağrısına uyup, sürgün ve soykırım mağdurlarına gönülden bir Fatiha yolluyor, onları yâd ve şâd etmekten bir nebze teselli buluyor, bu dünyada bulamadıkları huzuru, öbür dünyada bulmuş olmalarını temenni ediyoruz.²⁴

2.10. "Kıbrıs'ta Soykırım" Adlı Eserde Türk Soykırımı

Gazeteci yazar Harry Scott Gibbons tarafından kaleme alınan "The Genocide Files" adlı kitap, Türkçe'ye Kıbrıs'ta Soykırım adı ile aktarılmıştır. Kitap, Kıbrıs Adası'nı Türklere arındırıp tamamen Rum yapmak için Birleşmiş Milletlerin görmezden gelerek ve müdahale etmeyerek göz yumduğu vahşet derecesindeki olaylarla ortaya çıkan, özünde bir barış harekâtı olan Türk askerinin olaya el koyması ile önü alınan soykırımın, göz tanıklığı bilgiler ve çeşitli belgelerle anlatıldığı bir içeriğe sahiptir.

21 Aralık 1963 Cumartesi gecesi saat 02.10'da içinde kadınlı çocuklu Türklerin bulunduğu iki otomobilin Rumlar tarafından durdurulması ve silahla taranması ile "Soykırım -Kıbrıs Türklerinin topyekün imhası- başlamıştı." (s.3) Bu olayları niceleri takip eder: "Ayvasıl'ın çeyrek mil dışındaki Türk mezarlığında, erkekler, kadınlar ve çocuklardan oluşan 21 kişi toprağa veriliyordu. 12'si, Ayvasıl'da iki gece önce katledilen köylüler, diğer 9'u ise, esir alınıp sonra Ayvasıl yakınlarında vurulanlardı." (s.178) Kitapta, Barış harekâtı esnasında Türk askerlerinin her zamanki şefkat ve merhamet duyguları ile nasıl hareket ettiğine dair şu türden örneklere rastlarız ki Rumların hareket tarzının tam tersidir: "Evler arasında ilerleyen Türk ordusuna mensup uzun boylu yüzbaşı, yan gözüyle bir evde bir hareket fark etti. Döndü ve silahını ateşlediğinde bir Rum kadını yaraladığını gördü. Hemen onu bir cipe taşıdı, dağdaki karargâha getirdi. 'Komutanım ne olur tedavi ettirin. Onun ölümünü boynumda taşımak istemiyorum.' diye yalvarıyordu." (s.388)

Kitap bu korkunç, nefret ve insanlık suçu olayların birbirine eklenmesi ile sürüp gitmektedir. Kitabın içinde yer bulan bir olay ise emperyalist devletlerin gerçekleri, defaaten nasıl çarpıttığını ortaya koyacak mahiyettedir: "Bu sırada Rumlar, Türk cephesinin her iki tarafındaki güçlerini takviye ediyordu. ... Ve,

çevrelerindeki arazi bol bol mayınlanıyordu. ... Yabancı gazeteciler arasındaki ilk can kayıpları, onlardan bir grubun Lapta'nın Rum tarafından, Türk bölgesine doğru geçerken, mayınlı araziye girdiği esnada meydana geldi.

BBC'den Ted Stoddart öldü ve beraberindeki gazeteci arkadaşları yaralandılar. Türk askerleri onları bu bölgeden çıkarmak için hemen mayınlı araziye girdiler. Rum yetkililer bu olayı fırsat bilip, Türkleri mayınları döşemekle suçladılar ve dünya basını da bu iddiayı tekrarladı.

Fakat, Türkler batıya doğru Rum kuvvetleri yönünde hareket halindeydiler. Öyleyse niçin kendi güzergâhları üzerine mayın yerleştirsinler ki! Bu durum, mayınların Rumlar tarafından döşendiğini apaçık ortaya koyuyordu. Ama, İngiltere, Yunanistan, BM ve Kıbrıslı Rumlar gibi Türk karşıtı mihraklar sayesinde, dünyanın görüşü Türkler aleyhine dönüyordu." (s.388-389) Son cümle, son iki yüz yıldır, iki yüz kere soykırımı uğramış Türk milletine bir de soykırımcı iftirası atıp soykırımcı yaftası yapıştırmaya yeminli kripto basın yayın çalışmalarının iç yüzünü açığa çıkaran bir saptama / itiraf olarak okunmalıdır.²⁵

2.11. "Bu Dosyayı Kaldırıyorum" Adlı Eserde Türk Soykırımı

Eser, oldukça anlamlı ve yerinde bir soru ile başlayarak sözde Ermeni soykırımının temelsizliği üzerine bilgi ve belge eşliğinde devam ediyor: "Bir süredir Ermeni faaliyet ve talepleri had safhaya ulaştı. Bu meselenin kökü daha eskilere gitse de, yaklaşık yüz seneden beri kan ve kinle yakamıza yapışmış olan Ermeni belasıyla ilgili bu dosyanın gündemden kalkması gerekli. Çünkü artık miadını doldurmuş durumda.. Bir katliamdan söz ediliyor... katliam...

O yıllarda Osmanlı devleti sınırları içinde yirmi beş milyon insan yaşıyordu. Ve cephelere gidip askerlik hizmetinin bütün ağırlığını çeken sekiz milyonluk bir Türk unsuruydu. Anadolu'da çocuklar, kadınlar ve yaşlılardan başka hiç kimse kalmamıştı. Eli silah tutanlar Kafkas, Çanakkale, Irak ve Filistin cephelerinde savaşıyordu. Peki öyleyse sözü edilen bu Ermeni katliamını kimler yapmıştı?"²⁶

2.12. "Türkler Soykırım Yaptı mı?"

Adlı Eserde Türk Soykırımı

Kapağına "Genelkurmay Ataşe Başkanlığı Arşiv Belgeleri Sözde Soykırım İddialarını Yanıtlıyor." açıklaması da düşülen kitap, Kurtuluş Savaşı'nda Doğu orduları komutanı olan Kazım Karabekir Paşa'nın bugün Erzurum soykırım anıtında da bir kısmı yer alan şu sözlerini de içermektedir: "14

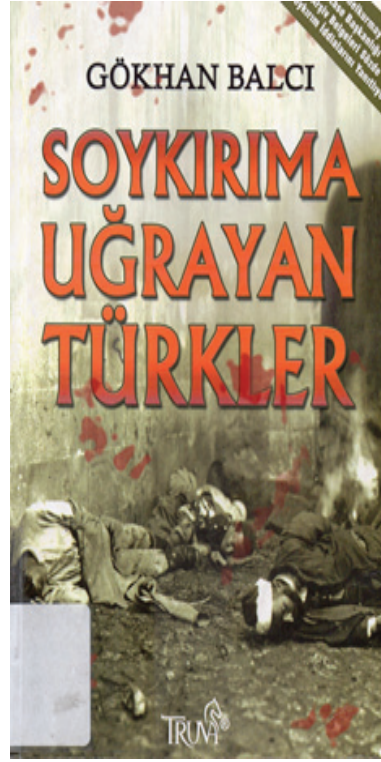
Şubat'ta Erzincan'ı aldık. Ermeniler pek az karşı koydular. Güzel yapılar ve kışlalar yakılmıştı. Bazılarını içini insanlarla doldurup yakmışlardı. İçi cesetlerle dolu kuyular çoktu. Müfrezem 22 Şubat'ta Mamahatun'u (Tercan) işgal etti. Burada sağ kalan kimse bulunamadı. Ermeniler bütün ahalisini öldürüp büyük çukura doldurmuşlardı. Her taraf yanıyordu. Aşkale ve Yeniköy'de de aynı manzara vardı. 20 Şubat'ta Bayburt'a geldik. Buradaki cenazeler insanın aklını oynatacak kadar çoktu. Bütün çocuklar süngülenmiş, yaşlılar ve kadınlar samanlıklara doldurulup yakılmış, gençler baltalarla parçalanmıştı. Çivilere asılmış ciğer ve kalpler görülüyordu. Bunları görünce, Erzurum'daki kardeşlerimizin imdadına koştuk. 11-12 Mart'ta Ilıca ve Erzurum'u aldık. Erzurum'da öyle acıklı manzaralar gördük ki insanı, insanlıktan iğrendiriyordu. Halk gözyaşı ile şuraya buraya koşuyor, kimi babasını, oğlunu süngülenmiş veya yakılmış buluyordu. Birçok sokaklarda hiç hayat görülüyordu. Yerlerde çocuk, kadın, yaşlı kanlar içinde yatıyorlardı. İstasyon sanki bir mezarlık, ölülerini dışarıya fırlatmıştı." Bu cümlelerin içeriğini özetlediği kitap, asıl soykırımın Ermenilerce yapıldığını ortaya koyan birçok bilgi ve belge ile zenginleşmektedir.²⁷

Bugün dünya üzerinde dört büyük soykırımdan bahsedilmektedir. Birincisi holocaust olarak adlandırılan ve Almanlar tarafından, II. Dünya savaşı yıllarında Yahudilere, ikincisi holodomor olarak adlandırılan ve Sovyet Rusya tarafından 1932-1933 yıllarında yaratılan yapay açlık felaketi sonucunda nüfusunun yarısını kaybeden Ukraynalılara, üçüncüsü Amerikalılar tarafından Kızılderililere ve dördüncüsü emperyalist Batı tarafından köleleştirilen ve pazarlarda satılan Afrikalılara yapılan soykırımlardır ve bu soykırımlarda muhatap ulusların yaklaşık beş ile on milyon insanını kaybettiği düşünülmektedir.

Gerçekte ise 20. yüzyılda bu soykırımların toplamından on kere daha büyük bir insan kaybına yol açan en büyük soykırıma Türkler maruz kalmış, Adriyatik'ten Japon Denizi'ne kadar olan bölgede yaklaşık 100 milyon Türk kırma, kıyım ve soykırıma uğratılmıştır. Bu soykırımların son sahneleri Hocalı, Musul, Kerkük, Halep ve Uyguristan'da tecelli etmiş ve soykırım süreci henüz sona ermemiştir.

2.13. "Soykırıma Uğrayan Türkler" Adlı

Eserde Türk Soykırımı

Yine aynı yazara, bir önceki kitabın yazarı Gökhan Balcı'ya ait olan ve ön kapakta Genelkurmay Ataşe Başkanlığı Arşiv Belgeleri Sözde Soykırım İddialarını Yanıtlıyor." açıklaması bulunan kitabın arka kapağında ise "1918 Kaloköyü (Derecik) Kırgınına Ağıt" başlığı altında verilen on iki dörtlükten oluşan ağıtın beş dörtlüğü şöyledir:

Bir yiğidi: Vurmuş, yolda koymuşlar,
Can teslim etmeden, deri soymuşlar,
Cep - cep etmiş, yanlarını oymuşlar,
El cepte, figanı Arşa dayandı.

Bir gelini gördüm: Ayağa kalkmış,
Sandım ki canı var, yüzüme bakmış,
Kâfir, mısmar ile direğe çakmış;
Mısmar, çivi ünü, Arşa dayandı

Bir hamile kadın: Davranmış kaça.
Ermeni, eylemiş hep parça, parça
Kılıç ile vurmuş, bölünmüş kalça,
Akan kızıl kanı, Arşa dayandı.

Çocuğu, karnından çıkartmış bakar;
Can teslim etmeden süngüye takar,
Bebeğin fizanı, dağ taşı yakar,
Dağın, taşın şanı, Arşa dayandı.

Altı yüz altmış can, battı kırıldı;
Çoğu yandı, geri kalan vuruldu,
Bu köyün defteri artık dürüldü,
Hâlinin yamanı, Arşa dayandı.

Bu destanın dayandığı olay ise kitapta şöyle açıklanmaktadır: “Ermeniler, 12 Mart 1918’de ordumuzun Erzurum’a girişinden sonra, daha kanlı ve çok alçakça usullerle Türkleri katliama giriştiler. Yalnız, Sarıkamış – Arpaçayı arasında bulunan 52 Türk köyünde silahsız erkekleri ve çoluk – çocuğu cami, aşhane ve ahır gibi büyük yapılarla evlere doldurup, bir yandan gazyağı ve benzinle ateşe vererek, bir yandan da kapı ve pencerelerden fırlayanları balta, kılıç, süngü ve benzeri kesici nesnelere, yaylım ateşlerle pek vahşice kırdılar. 671 nüfuslu (Kars’ın doğu yanındaki) Kaloköyü’nden

Madalyonun diğer yüzüne baktığımızda ise bu denli devasa, kitlesel ve çok uluslu yapılar tarafından soykırıma uğratılan ve uğramaya devam eden Türk milletine, soykırım yaptığı iddiaları üzerinden soykırımcı yaftası yapıştırılmaya çalışıldığını görüyoruz. Atalarımıza haksız ve hadsiz şekilde izafe edilen soykırımcı iftirasını görmezden, duymazdan gelmek, “Sen şehit oğlusun incitme yazıktır atanı” diyen şairimizin vasiyetini, çiğnemek, masum ve mağdur atalarımızın kemiklerini sızlatmak anlamına gelecektir. Dirilerin ölümlerine borcu, onların aziz ve temiz hatıralarına sahip çıkmaktır.

(Derecik'ten) kurtulabilen az sayıdaki kişiden birisi olan AŞIK KAHRAMAN (1863-1944), bu köyde 360 kişinin bir yere doldurularak, 15 Nisan'dan sonra nasıl kırıldığını, yukarıdaki acıklı destanda anmaktadır.²⁸ Kitap; yer, tarih ve belge ilişkisi kurarak bu arda arkası kesilmez soykırımı anlatan benzer örneklerle doludur.

Sonuç

Bugün dünya üzerinde dört büyük soykırımdan bahsedilmektedir. Birincisi holocaust olarak adlandırılan ve Almanlar tarafından, II. Dünya savaşı yıllarında Yahudilere, ikincisi holodomor olarak adlandırılan ve Sovyet Rusya tarafından 1932-1933 yıllarında yaratılan yapay açlık felaketi sonucunda nüfusunun yarısını kaybeden Ukraynalılara, üçüncüsü Amerikalılar tarafından Kızılderililere ve dördüncüsü emperyalist Batı tarafından köleleştirilen ve pazarlarda satılan Afrikalılara yapılan soykırımlardır ve bu soykırımlarda muhatap ulusların yaklaşık beş ile on milyon insanını kaybettiği düşünülmektedir.

Gerçekte ise 20. yüzyılda bu soykırımların toplamından on kere daha büyük bir insan kaybına yol açan en büyük soykırımı Türkler maruz kalmış, Adriyatik'ten Japon Denizi'ne kadar olan bölgede yaklaşık 100 milyon Türk kırımına, kıyıma ve soykırımı uğratılmıştır. Bu soykırımların son sahneleri Hocalı, Musul, Kerkük, Halep ve Uyguristan'da tecelli etmiş ve soykırım süreci henüz sona ermemiştir.

Madalyonun diğer yüzüne baktığımızda ise bu denli devasa, kitlesel ve çok uluslu yapılar tarafından soykırımı uğratılan ve uğramaya devam eden Türk milletine, soykırım yaptığı iddiaları üzerinden soykırımcı yaftası yapıştırılmaya çalışıldığını görüyoruz. Atalarımıza haksız ve hadsiz şekilde izafe edilen soykırımcı iftirasını görmezden, duymazdan gelmek, "Sen şehit oğlusun incitme yazıktır atanı" diyen şairimizin vasiyetini, çiğnemek, masum ve mağdur atalarımızın kemiklerini sızlatmak anlamına gelecektir. Dirilerin ölülerine borcu, onların aziz ve temiz hatıralarına sahip çıkmaktır.

Keza bir kez olan, eğer ders çıkarılmaz, uyanık olunmazsa bin kez daha olur. Türkleri bu soykırım batağından çekip çıkarmak için, farkındalık, bilgi ve bilinç oluşturmak elzemdir. Geniş ölçekte bilimsel, sanatsal, kültürel kaynaklara inmeyenler için bilgi kirliliği ile bilinç kirliliği yaratılması, nihayetinde barbar, gaddar, soykırımcı Türk imajı yaratılmaya çalışılması, bu amaçla toplum mühendisliği projelerinin hayata geçirilmesi ve iletişim kaynaklarının tek yönlü kullanımı; masum, mağdur ve mazlum Türk halkının etkinliğini sıfır noktasına indirgemektedir. Bu süreci tersyüz etmek, iyi niyetimizi koruyarak ve doğrulardan ayrılmayarak benzer kanalları, yöntemleri kullanmaktan geçmektedir.

Kişisel gözlemlerim konunun değil sokaktaki insanlar tarafından, pek çoğu ile teşrik-i mesai olanağı bulduğum, Türklük Bilimi (Türkoloji) sahasında çalışanlarca dahi bilinmediğini, bir soykırıma uğrama bilincinin oluşmadığını, hatta üzücü, ürkütücü ve düşündürücüdür, soykırım yaptığımızı düşünme ve kabul etme eğiliminin öne çıktığını göstermektedir. Birine kırk kere delisin dersin deli olur, diyen insanımızın teşhisi doğrudur. Kendilerine, etki gücü yüksek yazılı ve görsel basın üzerinden mütemadiyen / kırk kere soykırımcısınız siz, denilenler, soykırımcı olduklarını kanıksamış ve benimsemiş gözükmediler.

Diğer yandan Türk olduğunun farkında olan ve Türklüğü önemseyen, babalarının ve dedelerinin maruz kaldığı ve Türklerden Müslüman dünyaya doğru genişleyen, kurbanları sonsuz kere çoğalan soykırımlardan çocuklarını ve torunlarını korumak isteyenlerin kütüphanelerini, yukarıda seçtiğimiz kaynaklarla zenginleştirmek, bilgi ve bilinç yoluyla, uyanıklık düzeyimizi en üst düzeye çıkarmak, öncelikli, önemli, ertelenemez ve kaçınılmaz bir görevdir. Nüfusunu kaybedenin nüfuzunu da kaybettiği, haklı ama güçsüz olduğu için haksız da sayılacağı unutulmamalıdır.

- 1 Ağlama yurdum, eğer ki bu gününde yoksa bahar
Gelecek günlerinde baht yıldızı elbet doğar." anlamına gelen dizeler için bkz: İsa Yusuf ALPTEKİN, **Doğu Türkistan Davası**, Seha Neşriyat, İstanbul 1992.
- 2 TEKİN, Mehmet (2001), **Roman Sanatı**, 1. Basım, İstanbul: Ötüken Yayınları, s.7.
- 3 YAMAN Abdullah, **Ermeni Meselesi ve Türkiye**, Otağ Yayınları, Temmuz 1973, s. 23.
- 4 ARGUNŞAH, Hülya Ömer Seyfettin Bütün Eserleri **Hikayeler 1-2-3-4 Cilt**, Birinci Baskı, İstanbul: Dergah Yayınları, Ocak 1999.
- 5 YUSUFOĞLU, Şükrullah (2009), **Kefensiz Gömülenler**, İnceleme - Aktarma: Şuayip Karakaş, Ankara: Berikan Yayınları.
- 6 ŞAHİN, İbrahim (1996), **Cengiz Dağcı'nın Hayatı ve Eserleri**, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, İsa Kocakaplan, **Cengiz Dağcı'nın Dört Romanı**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1999.
- 7 Prof. Dr. BURAN, (2010), Ahmet **Kurşunlanan Türkoloji**, Ankara: Akçağ Yayınları, s.162.
- 8 BAHADIROĞLU Yavuz (1976), **Kırım Kan Ağlıyor**, İstanbul: Yeni Asya Yayınları.
- 9 <http://sahipkiran.org/2013/09/04/kirim-kirim-kirilanlarin-ulkesi-guzel-kirim/>, Son Erişim Tarihi: 10.01.2014.
- 10 MEHMET ARİF BEY (1974), **93 Moskof Harbi ve Başımıza Gelenler**, Sadeleştiren: Nihad Yazar, İstanbul: Anadolu Neşriyat Yurdu,
- 11 HÜSEYİN RÂCİ EFENDİ, **Zağra Müftüsünün Hatıraları / Tarihçe-i Vak'a-i Zağra**, Baskıya Hazırlayan: Ertuğrul Düzdağ, Tercüman 1001 Temel Eser.
- 12 SOLİJENİTSİN, Aleksander (1974), **Gulag Takım Adaları**, Cilt 1-2, çev. Selim Taygan, Nebioğlu Yayınevi, Yayın Yeri Yok, C.1 s.368.
- 13 ALPTEKİN, İsa Yusuf (1992), **Doğu Türkistan Davası**, İstanbul: Seha Neşriyat, Arka Kapak.
- 14 <http://tr.wikipedia.org/wiki/Holodomor>, Son Erişim Tarihi: 10.01.2013.
- 15 Buran, s. 209.
- 16 Prof. Dr. ANADOL, Cemal (2010), **Tarihe Hükmenden Millet Türkler**, İstanbul: Bilge Karınca Yayınları.
- 17 AKSAN, Yaşar (2011), **Tek Suçları Türk Olmaktı**, Cilt 1-2, İstanbul: Kum Saati Yayınları.
- 18 YAMAN, Abdullah (1973), **Ermeni Meselesi ve Türkiye**, Otağ Yayınları, Temmuz
- 19 Pier LOTİ **Can Çekişen Türkiye 1914**, hzl. Fikret Şahoğlu, Tercüman 1001 Temel Eser.

- 20 MISİROĞLU, Kadir (1972), **Türkün Siyah Kitabı Yunan Mezalimi**, İstanbul: Sebil Yayınevi. / Prof. Dr. Justin McCarthy, Ölüm ve Sürgün, çev. Prof. Dr. Bilge Umar, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1995.
- 21 <http://tr.wikipedia.org>, Son Erişim Tarihi: 10.01.2014.
- 22 Prof. Dr. MCCARTHY, (1995). Justin Ölüm ve Sürgün, çev. Prof. Dr. Bilge Umar, İstanbul: İnkılap Kitabevi, (Kitabın İngilizce orijinali için bk. Justin McCarthy (1995), **Death and Exile: The Ethnic Cleansing of Ottoman Muslims, 1821-1922**, Darwin Press, ISBN 9780878500949)
- 23 LEWY, Guenter (2011), **1915 Osmanlı Ermenilerine Ne Oldu? Çarpıtılan Değiştirilen Tarih**, çev. Ceren Elitez, İstanbul: Timaş Yayınları,
- 24 MISİROĞLU, Kadir (1974), **Moskof Mezalimi**, Cilt I-II, Sebil Yayınevi, İstanbul
- 25 GİBBONS, Harry Scott (2003), **Kıbrıs'ta Soykırım**, Yayına Hazırlayan Erol Fehim, Near East Publishing, Lefkoşa
- 26 ZEYREK, Yunus, **Bu Dosyayı Kaldırıyorum**, Payda Yayınları, Ankara 2007, s. 1-368.
- 27 BALCI, Gökhan (2007), **Türkler Soykırım Yaptı mı?**, İstanbul: Truva Yayınları, s. 1-256.
- 28 BALCI, Gökhan (2007), **Soykırımı Uğrayan Türkler**, İstanbul: Truva Yayınları, s. 1-208.

Kaynaklar

- YAMAN, Abdullah **Ermeni Meselesi ve Türkiye**, Otağ Yayınları, Temmuz 1973.
- BURAN, Ahmet (Prof. Dr.), (2010), **Kurşunlanan Türkoloji**, Ankara: Akçağ Yayınları.
- SOLJENİTSİN, Aleksander (1974), **Gulag Takım Adaları**, Cilt 1-2, çev. Selim Taygan, Nebioğlu Yayınevi, Yayın Yeri Yok,
- ANADOL Cemal (Prof. Dr.), (2010), **Tarihe Hükmeden Millet Türkler**, İstanbul: Bilge Karınca Yayınları.
- BALCI, Gökhan (2007), **Soykırımı Uğrayan Türkler**, İstanbul: Truva Yayınları.
- BALCI, Gökhan (2007), **Türkler Soykırım Yaptı mı?**, İstanbul: Truva Yayınları.
- LEWY, Guenter (2011), **1915 Osmanlı Ermenilerine Ne Oldu? Çarpıtılan Değiştirilen Tarih**, çev. Ceren Elitez, İstanbul: Timaş Yayınları.
- GİBBONS, Harry Scott (2003), **Kıbrıs'ta Soykırım**, Yayına Hazırlayan Erol Fehim, Near East Publishing, Lefkoşa.
- ARGUNŞAH, Hülya Ömer Seyfettin Bütün Eserleri Hikâyeler 1-2-3-4 Cilt, Birinci Baskı, İstanbul: Dergâh Yayınları, Ocak 1999.
- ARGUNŞAH, Hülya Ömer Seyfettin Bütün Eserleri Makaleler 1-2-3-4 Cilt, Birinci Baskı, İstanbul: Dergâh Yayınları, Ocak 1999.

HÜSEYİN RÂCİ EFENDİ, **Zağra Müftüsünün Hatıraları / Tarihçe-i Vak'a-i Zağra**, Baskıya Hazırlayan: Ertuğrul Düzdağ, Tercüman 1001 Temel Eser.

ŞAHİN, İbrahim (1996), **Cengiz Dağcı'nın Hayatı ve Eserleri**, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

KOCAKAPLAN İsa, (1999), **Cengiz Dağcı'nın Dört Romanı**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

ALPTEKİN, İsa Yusuf (1992), **Doğu Türkistan Davası**, İstanbul: Seha Neşriyat.

MCCARTHY, Justin (Prof. Dr.), (1995), **Ölüm ve Sürgün**, çev. Prof. Dr. Bilge Umar, İstanbul: İnkılap Kitabevi, (Kitabın İngilizce orijinali için bk. Justin McCarthy (1995), **Death and Exile: The Ethnic Cleansing of Ottoman Muslims, 1821-1922**, Darwin Press, ISBN 9780878500949)

MİSİROĞLU, Kadir (1974), **Moskof Mezalimi**, Cilt I-II, İstanbul: Sebil Yayınevi.

MİSİROĞLU, Kadir (1972), **Türkün Siyah Kitabı Yunan Mezalimi**, İstanbul: Sebil Yayınevi.

MEHMET ARİF BEY, (1974), **93 Moskof Harbi ve Başımıza Gelenler**, Sadeleştiren: Nihad Yazar, İstanbul: Anadolu Neşriyat Yurdu.

TEKİN, Mehmet (2001), **Roman Sanatı**, 1. Basım, İstanbul: Ötüken Yayınları.

Pierre LOTİ, **Can Çekişen Türkiye 1914**, Haz: Fikret Şahoğlu, Tercüman 1001 Temel Eser, Yayın yeri ve tarihi yok.

DURUKOĞLU, Salim (2013), **Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinde Türklük Bilinci**, Basılmamış Doçentlik Tezi, Malatya.

YUSUFOĞLU, Şükrullah (2009), **Kefensiz Gömülenler**, İnceleme - Aktarma: Şuayip Karakaş, Ankara: Berikan Yayınları.

AKSAN, Yaşar (2011), **Tek Suçları Türk Olmaktı**, Cilt 1-2, İstanbul: Kum Saati Yayınları.

BAHADİROĞLU, Yavuz (1976), **Kırım Kan Ağlıyor**, İstanbul: Yeni Asya Yayınları.

ZEYREK, Yunus (2007), **Bu Dosyayı Kaldırıyorum**, Ankara: Payda Yayınları.

<http://tr.wikipedia.org>

<http://sahipkiran.org>